Cseh Katalin

Télbe fordult…

Télbe fordult a világ,
lámpása a hóvilág,
polgára a hóember:
Hó Márton, Hó Demeter…

Hópalota, hóálom,
röpülünk a hószánon,
a kezünkben hólabda,
mellettünk ül Hó Kata.

Hósusogás, hóharang,
hógiling és hógalang,
hótündérnyom, hóözön,
hónyugalom, hóöröm.

Kedves Szeretteim!

Amint jól tudjátok, **közeledik a születésnapom.** Megtiszteltetés számomra, hogy minden évben ünnepséget rendeztek, és úgy tűnik, ez idén is így lesz. Nagyon sok ember vásárol ajándékokat, rengeteg a külön erre az alkalomra szóló rádió- és tv-műsor, hirdetések, reklámok – és a világ minden pontján arról beszélnek, hogy *születésnapom egyre közeledik.* Igazán nagyon jó érzés tudni, hogy legalább egyszer az évben sok ember gondol rám. Amint tudjátok, születésnapom ünneplése sok évvel ezelőtt kezdődött. Az első időkben még úgy tűnt, hogy az emberek értették és hálásak voltak mindazért, amit értük tettem, de manapság egyre inkább úgy látszik, hogy alig akad, aki tudja az okát az ünneplésnek. Mindenhol összejönnek az emberek, családok, barátok, és nagyon kellemesen érzik magukat, de valójában nem tudják, nem értik és nem is keresik a valódi jelentőségét az ünnepnek.

Emlékszem, az elmúlt évben is hatalmas lakomát rendeztek a tiszteletemre. Az asztal roskadásig tele volt ízletes ételekkel, gyümölcsökkel, édességekkel. Tökéletesen díszített helyiségekben sok-sok gyönyörűen becsomagolt ajándék várta gazdáját. De tudjátok, mi történt? Engem meg sem hívtak! Pedig én voltam az ünnepség díszvendége – mégsem küldtek meghívót. Miattam volt az egész összejövetel, a sok dísz és minden egyéb, és amikor maga az ünneplés kezdődött, én kívül maradtam, bezárták előttem az ajtót... pedig be akartam menni, velük lenni, együtt ünnepelni...

Habár az igazság az, hogy mindez nem lepett meg, hiszen az elmúlt néhány évben sokan bezárták előttem az ajtót. Mivel pedig nem lettem meghíva, hát úgy döntöttem, hogy titokban megyek be, minden zaj nélkül, és csendesen megállok az egyik sarokban. Mindenki nagyon jól érezte magát, ittak, ettek, beszélgettek, vicceltek, nevettek, és igen jó kedvük volt. Egyszer csak belépett a szobába egy nagydarab, kövér, piros ruhás, fehér szakállas ember azt kiabálva: HO-HO-HO. Leült egy díványra, a gyerekek pedig rohantak hozzá: Télapó, Télapó! – mintha ez az egész ünnepség róla szólt volna. Aztán az emberek körülállták a karácsonyfát és átölelték egymást. Én is kitártam a karomat, de engem nem ölelt át senki. Aztán nagy várakozással elkezdték osztogatni és kicsomagolni az ajándékokat. Végül minden ajándék elkelt, és néztem, vajon nekem van-e valami – de nem, én nem kaptam semmit. **Te hogyan éreznéd magad, ha a születésnapodon mindenki kapna ajándékot, csak éppen te nem?** *De megértettem, hogy nemkívánatos személy vagyok a saját születésnapom emlékünnepén, és csöndesen elhagytam a helyiséget.*

És – tudjátok – ez minden évben rosszabb és rosszabb. Az embereket csak az étel, ital, ajándékok, összejövetelek érdeklik, és alig néhányan emlékeznek rám. *Pedig én annyira szeretném, ha ezen a karácsonyon beengednének engem az életükbe!* **Nagyon szeretném, ha felismernék a tényt, hogy több mint 2000 évvel ezelőtt azért jöttem el erre a világra, hogy az életemet adjam értük; hogy megmentsem őket.** *Csak annyit akarok, hogy ezt teljes szívvel elhiggyék, és beengedjenek az életükbe.*

Még valamit szeretnék megosztani veletek, különösen arra való tekintettel, hogy ti tudjátok az ünnep igazi értelmét. *Hamarosan lesz egy saját ünnepségem, egy látványos, hatalmas összejövetel, amit soha senki még elképzelni sem volt képes.* Most még dolgozom rajta. **Ma küldöm ki a meghívókat – egyet személyesen: neked.** Tudni szeretném, *szándékozol-e részt venni,* és *foglalhatok-e egy helyet a számodra?* Beírhatom-e a nevedet aranybetűkkel a vendégkönyvembe – merthogy csak azok jelenhetnek meg az ünnepségen, akiknek neve ott szerepel. **Akik nem válaszolnak a meghívásra, azok kívül maradnak.** Légy felkészült, mert amikor minden kész, *te is részese lehetsz az én csodálatos ünnepségemnek. Hamarosan látjuk egymást!*

Szeretlek: Jézus.

Fecske Csaba

December

csizmahideg van zúzmarát
izzad december
fazekat húz fejére
a didergő hóember
szél hadarja a fákat
a nyárfákat a télfákat
bánatában sok ág leszárad
éjszaka csillagok zörögnek
megőszül a decemberi fű
füstszaga van a ködnek
feljajdul valahol egy köszörű

Devecsery László

Itt a tél

Szakállából hull a hó,
fehér öröm: csuda jó!
A hóember nem fázik,
lyukas pipán pipázik.
A madár-nép didereg,
egy picit sem csicsereg.
Jégcsapok az ereszen:
összebújnak csendesen.
Csillog-villog a világ,
s ablakon a jégvirág;
a fák ágán dér-levél,
havat hoz az esti szél.

Donkó László

Fagyos világ

Csúszik az út,
sóderes,
a fűzbokor
hóderes.

Fehér akác
zúzmarás.
Szél zúg, ő a
lódarázs…

Eresz-szélen
jégcsapok,
vihar köztük
szétcsapott.

Csanádi Imre

Első hó köszöntő

Hó, hó, friss hó,
angyalváró,
gyöngyen hulló
gyöngyvirág-hó, –

csupasz bokrok
csipkézője,
fák fodros
fejkötője,
kerítések
keszkenője,
hegyek-völgyek
ünneplője.

Bihari Tamás

Fehér álom

A karácsony fehér álom
álmomat te álmodnád

Verssé válna
lassan szállva
hópehelyként
hullna rád.

Farkas Árpád

Lép a tél, a nagy vadász

Lép a tél, a nagy vadász,
puskaporfüst: havazás
leng körötte, durrogtatja
fagypuskáját, ropogtatja
talpa alatt a havat,
szitkozódik nagyokat;
fagyseréttel csőre töltve
puskája, s az Esztendőre rálő,
rálőne, de nem leli.
A fehérség ellepi.

December a barázdában
szunnyadozik – félálmában
rózsabogyó hull a hóra,
mintha piros vércsepp volna,
riad, nosza, iramodás!
Durrog a fagy, itt a vadász! –
Lő!
Elszalad December
s nyomában az Esztendő.

Weinrauch Katalin

Téli világ

Szikrázó napfényben
ezüstfehér ágak,
a Hágcsó oldalán
rojtos díszben állnak.

Januárban, télben
várják vízkeresztet,
kontyukra a fák dér-
csipkét biggyesztettek.

Szelíd kék ég selyme
mosolyog a tájra,
felébredt a mókus
öreg fa odvába.

Nyújtózkodik, ugrik
ezüstfa csúcsára,
szakad a dércsipke,
porzik a nyomába.

Megül a kobakján
mint fehér hósipka,
lerázza, s hazatér
az odúba, vissza.

Fázósan felröppen
egy kis tengelice,
tétován pityegi:
jaj, nincs mit ennie…

…hiába kék az ég,
szór szikrát nap fénye,
míg a hó s a fagy az úr,
messze a tél vége…

Vidor Miklós

Karácsonyi sirály

A kisfiú dél óta az eget leste, mikor jön föl a csillag.

Az ég szürke volt, esőt ígért.

Állt a homokos parton, vallatta a tengert. Jó lett volna megtudni, mire készülnek a hullámok, nem támad-e föl a szél, hogy az égboltot tisztára söpörje. De örökösen egy és ugyanazon morajlás érkezett válaszul. Csak víz és ég, ennyi volt a szemhatár itt a szigeten. S ha a fénytelen messzeségbe bámult, az is egybemosódott. Lassan visszafordult. Türelmesen várt az ismerős, alig koppanó léptekre. Az ajtó megnyikordult, soványan, szürke borostásan előtte állt az öreg.

– Gyere be – mondta meglepetés nélkül.

Az öreg egyedül élt, semmi sem változott körülötte. Ő maga is olyan véglegesen megfaragott arcot viselt, mint azok a vörös fából kimetszett maszkok, amelyekkel a falait körülaggatta. A kisfiú úgy képzelte, hogy réges-régen, sok-sok évvel az ő születése előtt az öreg már ugyanilyen öreg volt, s az idő azóta is nyomtalanul suhant el mellette.

Az ablaknál a nagy támlás szék, a hosszúkás asztalon hajlított, kurta pengéjű vagy tűhegyű kések, árak. Mindegyik más és más műveletre való. Naphosszat metszette, faragta, alakította velük az öreg a különös figurákat, állatszobrocskákat, kisebb-nagyobb só- és borstartókat a merev fahasábokból, háncslapokból.

A kisfiú leült a pokrócokkal takart lócára és fölnézett az öregre. Az már elfoglalta megszokott helyét, kezében az éppen munkába vett fadarab. Hiábavaló is volna ilyenkor faggatni, mit csinál belőle, csak visszamered csodálkozón: – Várd ki a végét, majd kiadja magát. – Ezen töprengett már. Lehetséges, hogy az öreg valóban maga sem tudja, mikor ráteszi faragókését a halott fára, mivé varázsolja majd? Vagy azok a kockák, hengerek súgják meg, mi lakik bennük, és az öreg művészete éppen az, hogy megérti? Mikor befejezte a formálást, maga elé állítja az asztal lapjára a frissen született figurát, s hosszas szemlélődés után rádünnyögi:

– Meglehetős bárány. Vagy bagoly. Esetleg ladik. Mikor mi.

Azért most megkockáztatta:

– Karácsonyfát még sosem csinált?

Az öreg letette a szerszámát.

– Karácsonyfát? Azt nem faragják. Megterem.

– Csak nem minálunk– mondta a kisfiú szomorúan.

Aztán szorongóan kifutott belőle:

– Lehet, hogy az ünnepnap is elmarad?

– Ma van – felelte az öreg. – Ma este.

– Az még nem biztos. Figyeltem a parton.

– Az ünnepet?

– A karácsonyt – mondta nyomatékkal.

– És? Semmi nyoma?

A kisfiú előrehajolt ültében, hogy az ablakon át a magasba kémleljen. Hosszan, sokáig nézte a változatlanul egykedvű égboltot, nem olyan volt, mintha tudomást vett volna a karácsonyról.

– Egészen szürke, látod! Mindjárt esik!

– Hát aztán?

– És ha nem jön föl a csillag? – kérdezte egészen elszűkülő hangon.

Az öreg figyelmesen, komolyan a kisfiú arcába nézett.

– Az ünnep tudja, hogy itt az ideje. Akkor is, ha nem jeleznek neki.

A kisfiú megrázta a fejét.

– Te mondtad a múltkor, hogy dél is csak akkor van, ha már mindenki megebédelt.

– Más a dél, más a karácsony.

– De ha az eső nem engedi, hogy feljöjjön a csillag...?

Letette a faragókését, s a kemény kis koppanás mintha külön nyomatékot adna minden szónak.

– Akkor esőben lesz karácsony. – Elgondolkozott egy kicsit:

– Ott feljebb északon hó hull ilyenkor. Az utcák, a háztetők, szobrok mind meghíznak tőle.

– Te már láttad? – kérdezte a kisfiú csaknem ijedten.

Rábólintott:

– Mikor arra jártunk hajóval. Nem is egyszer ért útközben az ünnep. Ők úgy hívják: fehér karácsony.

– Ott nőnek a karácsonyfák is, igaz?

– Ott.

– Mért nem hoztál egyet?

– Mert itt nálunk meghalna. Elhullatná a tűleveleit. Északi fa a fenyő. Téli fa. – Mintha megpróbálná fölidézni magában. – Illik hozzá a hó.

A kisfiú most egészen kis fiú lett. Csak a szeme nőtt meg.

– Milyen az a fehér karácsony? – kérdezte, mert el nem képzelhette.

– Mintha megöregedne a világ. Megőszül a haja meg a szakálla. És kristály tükröz rajta.

A kisfiú elmélázva hallgatta a mesét arról a hideg csillogású ünnepről, a nagy házak közt rézsút szakadó hófúvásról. Persze ott is élnek kisfiúk, s azok ilyenkor orrukat az ablakhoz nyomva bámulnak ki a fűtött szobából az utcára. Lesik, amint meghízik a tető meg a földet beborító takaró, amely olyan, mint a gyapotvatta, de az érintése friss és hűvös.

Sajnálta a fagyoskodó karácsonyt, amiért dideregve kell átvonulnia azokon a messzi, északi városokon, a szeles utcákon. Talán azért is gyúlnak ki körülötte a szikrázó fények, hogy egészen meg ne dermedjen.

– Itt nálunk még sosem volt hó? – kérdezte később.

– Nagy ritkán. Talán öregapám életében esett utoljára, de mindjárt el is olvadt. Mifelénk nem marad meg.

– Mint a fenyő?

– Mint a fenyő. – S vigasztalón hozzátette: – Náluk meg a mi pálmáink halnának meg a hidegben.

A kisfiú elmélázott:

– Akkor nekünk talán pálmából kellene karácsonyfát állítanunk. – De az öreg erre már semmit se mondott. Odakinn sötétedett lassan, a kisfiúnak indulnia kellett. Az öregnek az ajtóban jutott eszébe:

– Igaz is, el ne feledjem. – Gondosan begöngyölt csomagocskát nyomott a kezébe. – Ez a tiéd. De csak otthon szabad megnézned, ha már beköszöntött az ünnep.

Sietve vágott neki az útnak, hogy otthon érje a karácsony, ha mégis megérkezik. A langyosan fújó szélben megállt egy pillanatra, fölemelte arcát, aztán hirtelen a bizonytalanul gomolygó felhőkre nézett, s akkor észrevette az első csillagot. Most már jókor toppan be! A kis csomagban pedig kitárt szárnyú, fehér, fából faragott sirályt talált. Neki készítette az öreg ajándékul. Épp olyan volt, mint azok, amelyeket a parti sziklák között elnézegetett olykor, amint mozdulatlanul vitorláznak a könnyű áramlatok hátán, s orsóforma törzsükkel végigsiklanak a levegőn, fölsodródva aztán a magasba, míg belé nem vesznek a fénybe.

Ezen az estén megengedték, hogy tovább maradhasson fönn. Néha az ablakhoz lopódzott, kikémlelt rajta, de nem történt csoda. Langyos este járt a halászok házai között, az alkonyati szél elfújta az esőfelhőket. Nagy messziről még a tengermorajt is hallotta, legalábbis úgy tűnt föl neki.

Nyugtalanul hevert ágyában, sokáig nem hunyta le a szemét. Édesapja benézett egy pillanatra, s ő megkérdezte tőle a sötétben:

– Ugye egészen biztos, hogy karácsony van?

– Persze – hallotta a kicsit meglepett választ.

– Akkor jó.

Az ajtó becsukódott, és ő nemsokára megérkezett a messzi északi városba, ahol az öreget egyszer nagyon régen útközben érte az ünnep. Óriási fenyőfák aludtak az ablakok mögött, vattapamatos hó lepte águkat, olyan hó, amely sosem olvad el. Járt az idegen utcákon, magasba nyúló házak között, de nem vertek zajt a léptei. Fölfogta az a puha, világító szőnyeg, amely sosem fogyott el a lába alól, akármerre fordult. Reggel pedig, amint fölébredt, a kiterjesztett szárnyú sirály után nyúlt. Ott pihent mellette. S alighogy megérintette, meglepetten kapta vissza ujjait. A sirály csőre furcsa, friss hideget árasztott. Csak a csőre. Persze, hiszen a tollai nem hűlnek ki. Egyszerre megértette, hogy a sirály ott járt éjszaka, s elhozta neki a fehér karácsonyt. Sejtelmesen mosolygott, de nem beszélt róla a felnőtteknek.

Délelőtt kifutott a tengerpartra. Mintha meghasadna a messzeség, s ő mélyebbre hatolna belé a nagy hajók útjánál is. Mert egyszer megnő majd. És eljut a fehér karácsony városába. A tengeren vagy a tenger fölött.

Amerre a halak vagy a sirályok.

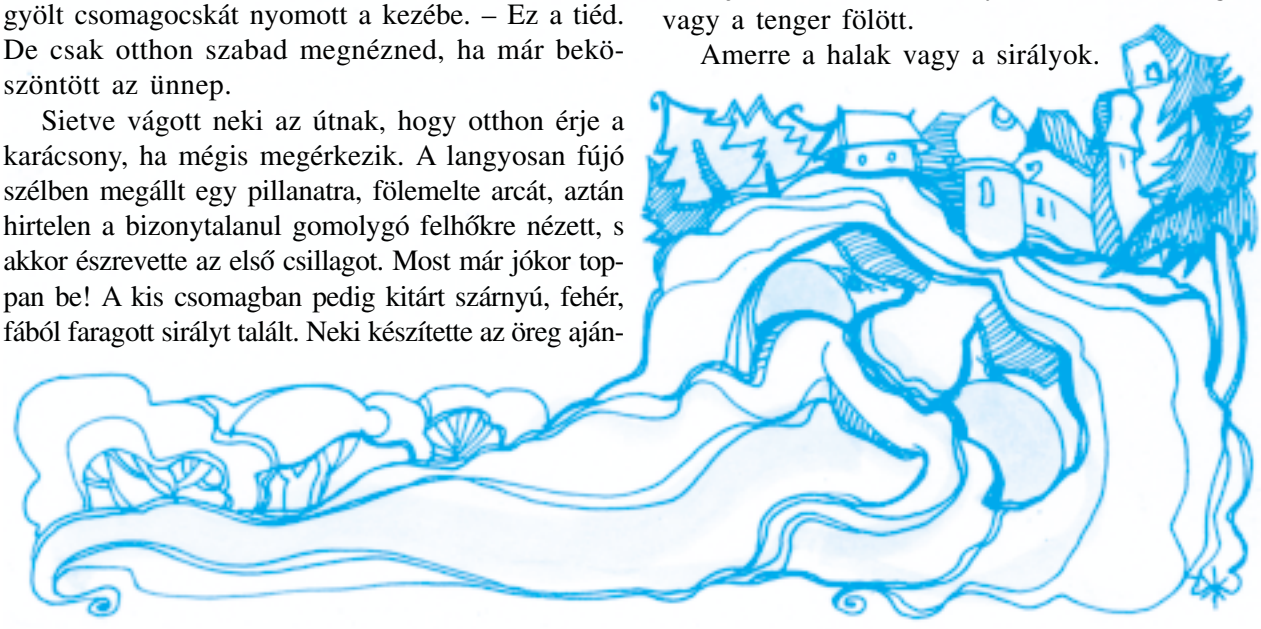

Mészely József

Ünnepi készülődés

Cseng a mozsár. Búg az őrlő.
Sistereg a kávéfőző.
Szita huppog, lisztet szitál,
a fakanál körtáncot jár.

Tortakrémben habzik a méz,
cuppog, dagad a majonéz,
dobog, hoppláz a habverő,
billeg, ugrál a vasfedő.

Serpenyőben serceg a hús,
érte nyávog Pamacs cicus.
Miért e zaj, csengő lárma? –
Versem címe elárulta.

S nyekereg a konyhaasztal,
mert azt várja szép damaszttal,
terítsük meg, s üljük körbe,
felöltözve ünneplőbe.

Babits Mihály

Karácsonyi ének

Miért fekszel jászolban, ég királya?
Visszasírsz az éhes barikára.
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:
mégis itt rídogálsz, állatok közt.

Bölcs bocik szájának nagy fuvalma
jobb tán mint csillag-űr szele volna?
Jobb talán a puha széna-alom,
mint a magas égi birodalom?

Istálló párája, jobb az neked,
mint gazdag nárdusok és kenetek?
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:
kezed csak bús anyád melléért nyúlt…

Becsesnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
S nem vélted rossznak a zord életet?
Te, kiről zengjük, hogy „megszületett”!

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyújts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
törékeny játékunkat, a reményt.

Lászlóffy Aladár

Köszöntő

Hó alatt a kertek.
Kinn havat sepertek,
de a hó csak hull,
seprűnk belefúl.

Cinege az ágon,
bóbitája bársony,
vállán aranykendő.
Itt az újesztendő.

Kis küszöbre lépek:
jó reggelt a háznak,
friss erőt apának,
mosolyt jó anyánknak!

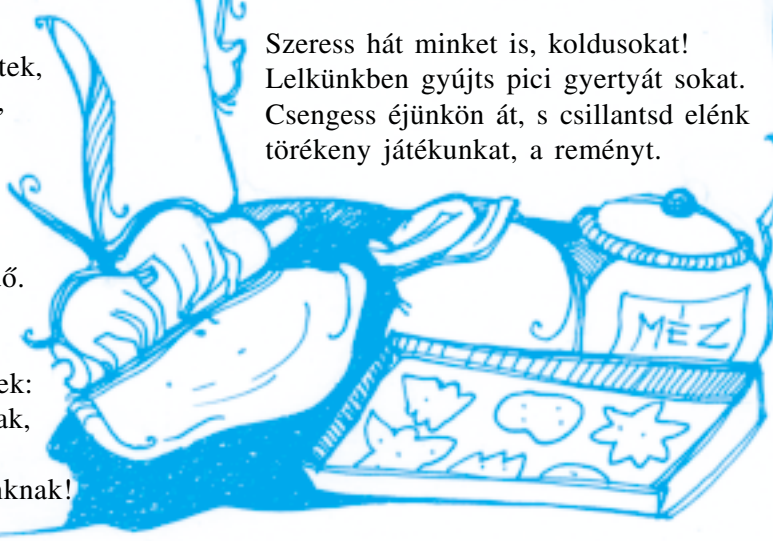

Tóthárpád Ferenc

Téli csend

Jég ül a fákon,
fagy dala cseng.
Csend van a földön,
s csend odafent.
Hó-puha réten
roppan az ág,
büszke agancson
fagy muzsikál.
Szökken a szarvas,
s szétveti az
ég peremén a
csillagokat.

Nemes Nagy Ágnes

Hóesésben

Szakad a hó nagy csomókban,
veréb mászkál lent a hóban.
Veréb! Elment az eszed?
A hóesés betemet.
Nem is ugrálsz, araszolsz,
hóesésben vacakolsz.
Fölfújtad a tolladat,
ázott pamutgombolyag.
Mi kell neked? Fatető!
Fatető!
Deszka madáretető.

Kapuvári Lídia

Levél a Télapóhoz

Télapó! Télapó!
Hová lettél? Hol a hó?
Tudja a házból az összes gyerek,
hogy ma levelet küldök Neked.
Üzenik ők is,
mind a hóra várnak
Szánkózni szeretnének,
meg nagy-nagy hócsatákat!
„Nem kérek én egyebet,
csak amit a gyerekek:
diót, csokit, mogyorót,
ráadásul minden jót.”
S halljátok csak! Mily csuda:
termett ott egy mesefa.
Meseország közepén.
Arról szüreteltem én.
Szedtem róla száz mesét.
Mind a száza csudaszép,
altató és ringató.
Gyerekeknek ez való.
Zsákba raktam mind a jót:
diót, csokit, mogyorót,
babát, mackót, madarat,
tücsköt, szöcskét, bogarat.
Tücsök, szöcske megszökött,
megugrott egy híd fölött.
Elrepült a legyecske...
Itt a mese helyette.

Kitesszük az ablakunkba
a csizmát, a cipőt,
mi meg addig elbújunk a
sutban, hogy legyen időd

hozni mindenféle jót,
mazsolát, mogyorót,
s mikulások, gyerekek
cinkostársak legyenek!

Megcsörren a mogyoró
puttonyodban, csuda jó!
Mi már tudjuk, hogy te jössz,
kócnadrágod csupa szösz!

Itt állunk megilletődve,
míg a lábad törölöd le,
jól tudod te, illik ez
a Mikulás-emberhez!

A kezedben alma, keksz,
bezörögsz, bejöhetsz,
tapsolunk, ámulunk,
soha el nem árulunk!

Minden este feldíszíti
csillagfény a homlokod,
olyan ember vagy te, mint mi,
csak pirosabb és nagyobb!

Igyártó Zita

A legszebb ajándék

(Téli mese)

Szél úrfi fütyörészve nyargalt végig a behavazott utcákon. Táncos kedvében volt, bekukkantott minden kapualjba, megcsipkedte a járókelők arcát, felborzolta a faágakon üldögélő verebek tollait.

Az utcán egy aprócska szőke kislány ballagott, fázósan húzta össze magán kabátkáját. A kirakatokat nézegette, ajándéknak valót keresett, hiszen közelgett a karácsony. Hónapok óta rakta félre zsebpénzének egy részét, hogy abból ajándékot vehessen anyának és két kishúgának.

Három év telt el azóta, hogy apa elment. Ez alatt a három év alatt nem látta anyját mosolyogni, pedig milyen szép volt, amikor még vidáman, felszabadultan nevetett!

Fájó szívvel számolgatta pénzecskéjét, vajon mit lehet érte vásárolni?

Szél úrfi közben gondolt egyet, és még erőteljesebben táncra perdült, felkavarta a frissen hullott havat, és hurcolta magával, ahova csak lehetett.

Marika – így hívták a kislányt – a hóvihar elől behúzódott egy kis üzletbe. Nemsokára kellemes meleg burkolta be hidegtől elgémberedett kis testét, ekkor nézelődni kezdett.

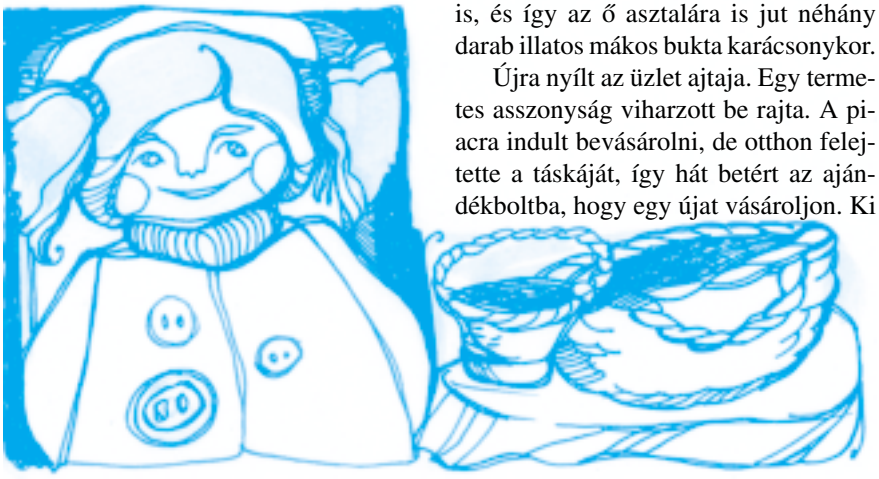

Ajándék- és emléktárgyak boltjába került, a polcokon sok-sok szép értékes portéka várta, hogy új gazdára találjon. Kissé távolabb Marikától asztal állt, amelyen kukoricacsuhéból font ajándéktárgyak sorakoztak. Gyümölcsös tálak, cukortartók, különböző formájú tálcák kellették magukat, mellettük kisebb-nagyobb bevásárlókosarak álltak szépségükre és méretükre büszkén. Az asztal legvégén egy aprócska egyfülű kosárka húzta meg magát szerényen, igyekezett észrevétlen maradni, de a mellette dagadó bevásárlószatyor így is észrevette, pöffeszkedve végigmérte, és szólt:

– Ugyan, kinek kellesz, te csöppség? Te még tavasszal is itt fogsz állni!

A kosárka nem szólt semmit, csak szomorúan sóhajtott, és az öreganyóra gondolt, aki olyan szeretettel fonta, s abban reménykedett, hogy majd valaki megvásárolja az ő csöppnyi portékáját is, és így az ő asztalára is jut néhány darab illatos mákos bukta karácsonykor.

Újra nyílt az üzlet ajtaja. Egy termetes asszonyság viharzott be rajta. A piacra indult bevásárolni, de otthon felejtette a táskáját, így hát betért az ajándékboltba, hogy egy újat vásároljon. Ki is választotta a legnagyobbat, és már vitte is. A bevásárlószatyor gúnyosan nézett a kis kosárkára:

– No, mit mondtam? Engem már visznek is, te pedig itt maradsz.

A kicsi kosár most sem válaszolt, csendesen, szomorúan állt tovább. Egyszer csak úgy érezte, hogy valaki nézi. Gyorsan kihúzta magát, és várta a fejleményeket. Marika állt meg az asztal mellett, nézegette a sorakozó árut, s szeme megakadt a kosárkán. Nagyon megtetszett neki ez a kedves kis tárgy. – Jó lesz anyának kézimunkakosárnak, éppen belefférnek a fonalak, a tűkészlet – gondolta –, és még pénzem is marad.

Így is történt. A maradék pénzért szaloncukrot kért, nem sokra futotta, de az elárusító kisasszony, amikor megtudta, kinek készül az ajándék, színültig töltötte a kosárkát szaloncukorral. Marika illedelmesen megköszönte a kisasszony jóságát, és vidáman indult hazafelé.

A hóvihar elállt. Szél úrfi valahol a magasban hajkurászta a felhőket, valószínű, úgy döntött, hogy estére tisztára söpri az égboltot.

A kicsi kosár boldogan simult a kislány karjához, amint siettek hazafelé. Az

út egyik szakaszán keserves nyöszörgésre lett figyelmes. Termetes asszonyság ballagott előttük, a karján ott lógott a hatalmas bevásárlószatyor színültig megrakva mindenféle vásárfiával. Szegénynek majd leszakadt a füle, alig bírta tartani a terhet, és szánta-bánta már, hogy olyan pökhendi volt.

Marika hazaért, és azonnal ügyesen elrejtette az ajándékot a fenyőfa alá, hogy majd este megtalálják szerettei.

Eltelt a nap. Az égbolton megjelent az első csillag. Egy nagy fénylő csillag. Anya meggyújtotta a gyertyákat, és szomorúan ölelte magához gyermekeit. Ekkor pillantotta meg a karácsonyfa alatt a szerény kis ajándékot. A két csöppség ujjongva bontogatta ki a csomagot, örültek a szaloncukornak. A kosárkát édesanyjuknak adták. Anya szomorú szép arcán megjelent a várva várt mosoly. Megköszönte az ajándékot, és szeretettel simogatta meg kislánya aranyszőke haját. Marika boldog volt, hiszen az anya mosolya volt számára a legszebb és a legdrágább ajándék.

A bevásárlókosár is hazaérkezett. Boldog volt, örült, hogy végre pihenhet a kamra falán lógva, egy szegre akasztva. Elnyomta az álom, s álmában virágos réteken sétált, egy szép szőke kislány karján függött, aki telis-tele szedte illatos mezei virággal.

A szobában egyedül üldögélt az öreganyó. Reménykedve várta távolbaszakadt gyermekeit. Oly régen nem látta már őket! Az asztalán befőttes üvegbe állítva egy árva fenyőág szórta kellemes, üde illatát. Egyik ismerős árustól kapta ajándékba. A fenyőág mellett a tálcán fonott kalács és mákos bukta várta a vendégeket. A kályhában ropogott a tűz, sejtelmes fénye meg-megcsillant a hófehérre meszelt falakon, és a táncoló árnyak mintha életre keltek volna. Néhány pillanatra újra gyerekzsivaj töltötte be a szobát, mint valamikor régen, amikor még együtt volt a család. De a láng gyorsan ellobbant, az árnyak eltűntek, s nem maradt más, csak a remény. Szíve összeszorult, de nyugtatgatta magát: „Talán holnap. Hiszen olyan távol élnek… Talán holnap.”

Alkonyodott. Az utcák elnéptelenedtek, csak Szél úrfi szaladgált vidáman fütyörészve, be-benézett az ablakokon. Ő is boldog volt, hisz olyan kevés kell a boldogsághoz: egy jó szó, egy kedves mosoly, egy kis odafigyelés, egy kis szeretet.

Lassan leszállt az éj. A sötétkék égbolton, mint megannyi gyémánt, szikrázva csillogtak a csillagok. Legszebben egy fényes csillag ragyogott, békét, nyugalmat árasztva a világra.

Karácsony éjszakája volt.

Szívesség Istennek

– Képzeld, Bogi, ma megint tettem egy szívességet Istennek!

– Nocsak, mi történt?

– Ma azt tanultuk a hittanórán, hogy tisztelni kell az időseket. Képzeld, épp hazafelé tartottam, amikor találkoztam egy idős hangyanénivel, aki alig bírta cipelni az útközben talált kenyérmorzsát. Én meg hipphopp, hazarepítettem őt a hátamon.

– Ez igen, valóban szép dolog volt tőled, hogy segítettél neki. De komolyan azt gondolod, hogy ezzel Istennek tettél szívességet?

– Persze, hiszen az Ő nevében tettem. Amikor a néni megköszönte, én azt mondtam, Istené a dicsőség. Kíváncsi vagyok, hogyan fogja ezt nekem visszafizetni Isten!

– Na azért ez nem igazán így működik. Figyelj csak!

Soha nem látott a Tölgyes olyan kemény téli éjszakát, mint amilyen Bömbi neve napján köszöntött az erdő lakóira. Az ünnepelt éppen hazafelé sietett, hogy mihamarabb bebújhasson nyúltestvérkéi közé az odúban, és kipihenhesse a nap fáradalmait. Mert névnap ide vagy oda, eléggé kifárasztotta a kis nyúlgyereket a nagy ünneplés.

– Milyen kedvesek a barátaim – mosolygott jólesően Bömbi. – Nem is tudom, melyik ajándék a legszebb, hiszen mindenki a legszebb álmaimat igyekezett valóra váltani. De jó, hogy ilyen barátaim vannak!

Bömbi nagy boldogságában észre sem vette, hogy az egyik ösvényen rossz irányba fordult. Már csak akkor kapott észbe, amikor sehol sem látott ismerős bokrot maga körül.

– Ajaj! – kapott a fejéhez a nyúl – Most vajon hol vagyok, és hogy jutok haza? Sehol egy lélek, aki útba igazítana, vagy egy ismerős ágacska, amiről rájönnék, hol vagyok.

Ide-oda futkározva igyekezett megtalálni a haza vezető utat, aminek csak annyi eredménye lett, hogy levegő után kapkodva hullott az egyik bokor tövéhez. Kis pihenőt tartott, majd kiválasztott egy irányt és határozottan nekiindult az erdőnek. Kis idő múlva meglepetten vette észre, hogy elfogy a talaj a lába alól, s mire körülnézett, egy gödör alján találta magát. A csillagok szikrázóan ragyogtak bele a sötétségbe, kiutat azonban sehol nem látott.

– Na hiszen, cseberből vederbe! – didergett Bömbi. – Ki kellene találnom valamit, különben mélyhűtött áru lesz belőlem a vadász jóvoltából. Igen ám, de mit?

Egy ideig ugrált, igyekezett felkapaszkodni a gyökereken, de minduntalan visszaesett a gödör aljára. Odabújt hát végül egy mohacsomóhoz, és vacogva pislogott a halovány csillagok felé.

– Mennyi kis szentjánosbogár! – nézegette az égi lámpásokat. – Biztosan ők is nagyon fáznak ebben a hidegben. Na majd én felmelegítem őket!

Azzal fürgén talpra pattant és igyekezett minél magasabbra ugrani, s közben sűrűn lehelgetett az ég felé. Majd kis pihenő után újra kezdte a segélyakciót.

Eközben a nyúlcsalád otthon megunta a várakozást, és az ünnepelt keresésére indult. Mivel elég sokan voltak, szétváltak és kettesével indultak el az erdő különböző részei felé. Nyúlmama az egyik nyúlfiát kézen fogva a Tölgyesnek a patakhoz közel eső részét vállalta. Sokáig mentek az erdő belseje felé, de hiába tekintgettek be minden bokor mögé, hiába kiáltoztak, sehol sem találták a hiányzó családtagot.

– Állj! – emelte fel az egyik bokornál első lábát a nyúlifjonc. – Hallgasd csak!

Egy kis idő múlva nyúlmama is meghallotta a furcsa zörejt. Halk, sűrű puffanások, majd mintha a szél indult volna meg, a levelek azonban nem mozdultak.

– Mi lehet ez? – nézett nyúlmamára fiacskája.

– Nézzük meg! – javasolta nyúlmama, és óvatosan elindultak a hang irányába. Néhány fűcsomó mögül időről időre párafelhő indult az ég felé.

– Na hiszen, ilyet még életemben nem láttam – vakargatta fejét nyúlmama tanácstalanul. Mire azonban fiához fordult volna, csak a hűlt helyét találta csemetéjének.

– Mama, gyere gyorsan, megtaláltam! – hangzott a párafelhő irányából.

Nyúlmama odasietett – s valóban! Bömbi feje jelent meg időnként a fűcsomó alól, s tőle származott a párafelhő is. Sietve kiszabadították a kis nyúlgyereket a gödör fogságából, majd igyekeztek minél hamarabb fedél alá jutni.

– Milyen buta volt ez a kisnyúl! Még hogy ő melegíti fel a csillagokat! Hiszen nagyon messze vannak tőlünk és egyáltalán nincs szükségük arra, hogy melegítsék őket!

– Annál nagyobb szüksége volt Bömbinek az ugrálásra, hiszen megfagyhatott volna, ha nem teszi. És most gondolkodj el azon, valóban szüksége van Istennek a te szívességedre? Nem hasonlítasz kicsit Bömbire, amikor azt hiszed, hogy nélküled megáll a világ?

– De hát Isten maga kéri, hogy tegyünk jót a társainkkal!

– Ez igaz, de nekünk nagyobb szükségünk van a jó tettekre, mint a Gondviselőnek, aki egyetlen szavával létrehozta ezt a csodálatos világot. Gondolod, hogy maga nem tudná elvégezni azt, amire szüksége van? Ha nem teszel jót, megfagy benned a szeretet, és önző, gonosz teremtmény leszel, aki csak magával foglalkozik. És ezt ugye nem szeretnéd?

– Nem, most már nem fogom elvárni, hogy Isten visszaadja a kölcsönt, hanem megköszönök minden lehetőséget, mert nem akarom, hogy megfagyjon a szívem.

Olasz Tímea

Bibliai ábécé

János levelei. Az Újszövetség végén található három rövid levelében János apostol különféle hamis tanításoktól inti olvasóit, s az Isten világosságában és szeretetében való megmaradásra buzdítja őket, amiből azonban egymás szeretete is következik.

Jáspis. A Biblia több különböző színű drágakövet nevez jáspisnak. Ma ez egy sötétvörös kő neve.

Jászol. „Bepólyálta és jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely" – ezekkel a szavakkal írja le Lukács Mária gondoskodását az újszülött Jézusról. A jászol az állatok többnyire kőbe vájt etetője az istállóban.

Jázon. Thesszalonikai keresztény zsidó. Az ő házában szállt meg Pál, amikor második missziói útján ebbe a városba érkezett. Az evangéliummal szembehelyezkedő zsidók csődületet támasztottak és megrohanták Jázon házát. Mivel Pált nem találták ott, Jázont hurcolták a város elöljárói elé. Ezek azonban, miután biztosítékot nyertek tőle, hogy nem lázítja fel a várost, szabadon bocsátották Jázont. Pál és Szilász továbbment Béreába.

Jebúsziak. Jeruzsálem és a környező dombok őslakói, Kánaánnak, Noé unokájának a leszármazottai. Jeruzsálemet, melyet ők Jebúsznak neveztek, tőlük foglalta el Dávid.

Jefte. Az ígéret földjének elfoglalása után Saul királlyá való felkenetéséig bírák kormányozták Izraelt. Jefte is Izrael bírája volt, és nagy győzelmet aratott az országot fenyegető ammóniak felett. Ezért fogadalmat tett, hogy égő áldozatul ajánlja fel az Úrnak azt, aki elsőnek lép ki háza ajtaján, amikor hazaér. Ez a személy az egyetlen lánya volt, de Jefte megtartotta fogadalmát és feláldozta a lányát. Azóta szokás lett, hogy Izrael leányai évenként négynapos gyásszal emlékeznek meg Jefte lányáról.

Jehova. Isten héber nevének, *Jahvé*nek az Ószövetség görög, latin és egyéb nyelvű fordításai révén ismertté vált népszerű neve.

Jelenések könyve. A Bibliának ez az utolsó könyve képekkel és látomásokkal, szimbolikus nyelven írja le Isten országának jövendő dicsőségét, előbb azonban a jelen és a múlt megpróbáltatásait. Miként az Ószövetségben Dániel könyve, ez is csodálatos dolgokat mond el Isten hatalmáról és ítéletéről. Olyan korban írta János apostol – ő maga is száműzetésben Patmosz szigetén –, amikor kegyetlenül üldözték a keresztényeket (Néró és Domitianus római császársága idején), s a mennyei üzenettel a reményt akarta ébren tartani olvasóiban, arra biztatni és bátorítani őket, hogy maradjanak hívek mindhalálig a szenvedések közepette is. Szimbolikus nyelve és egyes utalásai bizonyára érthetőek voltak a korabeliek számára, ma már azonban sok részlete homályos, majd csak az utolsó ítélet idején lesz megint teljesen világos. Központi üzenete azonban félreérthetetlen: Isten az egyetlen méltó személy, a megöletett Bárány által hajtja végre ítéletét, és a már teljes dicsőségében megjelenő Úr Jézus Krisztus győzelmet arat minden gonoszság, a fő-gonosz, a Sátán felett is, s az új égben és új földön, az Istentől alászálló új Jeruzsálemben megvigasztalja és megjutalmazza azokat, akik hívek maradtak hozzá.

Jeremiás könyve. Jeremiás a babiloni fogságot megelőző és követő évek nagy prófétája volt Júdában. Öt király uralkodása idején szolgált, amikor Asszíria, Egyiptom és Babilon versengett egymással az országért. Kemény szavakkal korholta Júda királyait, papjait, vezetőit és egész népét bűneikért. Nem hitték el neki, hogy a templom sem mentheti meg őket, ha meg nem térnek, mert a templomot is feldúlja az ellenség. Ezen úgy megbotránkoztak, hogy börtönbe vetették, sőt meg is akarták ölni. Jövendölései azonban rendre mind valóra váltak: Jeruzsálem elpusztult a templommal együtt, a királyt és a nép nagy részét fogságba vitték. De Jeremiás meghirdette az ítéletet Egyiptom és Babilon felett is, megjósolta a babiloni fogságból való szabadulást hetven év múlva, sőt kapott az Úrtól kijelentést Dávid igazi örököséről, Jézus Krisztusról és Istennek népével kötendő új szövetségéről is, amikor Isten ígérete szerint: „Törvényemet a szívükbe írom be, Istenük leszek, ők pedig népem lesznek." Kortársai azonban a megjövendölt csapások bekövetkezése után sem hallgattak rá. Voltak, akik intelmei ellenére Babilonnal szemben Egyiptom segítségében bíztak, oda menekültek és magukkal hurcolták Jeremiást is. Jeremiás ott is hűségesen folytatta prófétai szolgálatát s az Isten igazságos ítélete előtt alázatos meghajlásra intette, valamint Isten kegyelmes szabadításának reménységére buzdította a népet.

Jeremiás siralmai. Öt fejezetből álló sirató ének Jeruzsálem és a templom pusztulásán. A fájdalom, a bűnbánat, a könyörgés és a bizakodás e megrendítő énekét a hagyomány Jeremiásnak tulajdonítja, s ez a sirató ének valóban hasonlít is próféciái stílusához.

(Cecil Northcott *Bibliai lexikon gyerekeknek* című könyve alapján)

Olvastad már?

Ugye Te is hallottad már, amikor a felnőttek – sóhajtva, legyintve, ki pedig felháborodva – azt mondják: A mai gyerekek nem olvasnak, csak a képernyőt bámulják…

Mi másként gondoljuk. Hiszünk abban, hogy Ti is szeretitek a könyvet. Ebben a rovatunkban egy-egy közkedvelt ifjúsági regényből vagy meseregényből mutatunk be egy szemelvényt. Azok számára, akik még nem olvasták: kedvcsinálóul, azoknak pedig, akik már kétszer vagy háromszor is: az emlékek felidézéséül.

Molnár Ferenc

A Pál utcai fiúk

(Részlet)

A haditerv másnap délután, a gyorsírási óra után már készen volt. A gyorsírási órának ötkor volt vége, s az utcán már gyújtogatták a lámpákat. Az iskolából kijövet Boka azt mondta a fiúknak:

– Mielőtt támadnánk, be fogjuk bizonyítani, hogy mi is vagyunk olyan bátrak, mint ők. Én magam mellé fogom venni a két legbátrabb emberemet, és kimegyünk velük a füvészkertbe. Be fogunk hatolni az ő szigetjükre, és odaszögezzük a fára ezt a papirost.

Azzal elővett a zsebéből egy darabka piros papírt, amelyre csupa nagybetűvel ez volt írva:

ITT VOLTAK A
PÁL UTCAI FIÚK!

A többiek áhítattal nézték a papirost. Csónakos, aki nem tanult gyorsírást, de akit a kíváncsiság idevonzott, megjegyezte:

– Valami gorombaságot is kellene arra a papírra írni.

Boka tagadólag rázta a fejét:

– Nem szabad. Sőt mi nem fogunk olyasmit cselekedni, aminőt Áts Feri tett, amikor elvitte a zászlónkat. Mi csak meg fogjuk nekik mutatni, hogy nem félünk tőlük, s oda merünk menni az ő birodalmukba, ahol a gyűléseiket tartják, és ahol a fegyvereik le vannak rakva. Ez a darab piros papír a mi névjegyünk. Ezt otthagyjuk nekik.

Csele is megszólalt.

– Kérlek – mondta –, én úgy hallottam, hogy ők ilyenkor este ott vannak a szigeten, és rabló-pandúrt szoktak játszani.

– Nem baj. Áts Feri is olyankor jött, amikor tudta, hogy mi a grundon leszünk. Aki fél, az nem jön velem.

De senki se félt. Sőt! Nemecsek határozottan bátornak mutatkozott. Látni való volt, hogy érdemeket akar szerezni az előléptetésre. Büszkén állott elő:

– Én veled megyek!

Itt az iskola előtt ugyanis nem kellett haptákba állni és szalutálni, mert csak a grundon voltak érvényesek a törvények. Itt mindenki egyforma volt. Csónakos is előállott:

– Én is!

– De ígérd meg, hogy nem fogsz fütyülni!

– Megígérem. Csak most… hagyjatok még egyszer, utoljára fütyülni egyet!

– Hát fütyölj!

Csónakos pedig füttyentett. Amolyan jót, kedvére valót, hogy az emberek visszafordultak az utcán.

– Most kifütyöltem magamat mára – mondta boldogan.

Boka Cseléhez fordult:

– Te nem jössz?

– Mit csináljak? – szólt szomorúan Csele. – Nem mehetek, mert otthon kell lennem fél hatra. Az édesanyám számon tartja, hogy mikor végződik a gyorsírási óra. És félek, ha ma elkésem, többet aztán nem enged sehova.

És roppantul megijedt ennél a gondolatnál. Vége volna mindennek: grundnak, a főhadnagyságnak.

– Hát akkor maradj. Elviszem magammal Csónakost és Nemecseket. És holnap reggel az iskolában megtudtok mindent, ami történt.

Kezet fogtak. Bokának eszébe jutott valami:

– Mondjátok, ugye, Geréb ma nem volt gyorsírás órán?

– Nem.

– Talán beteg?

– Nem hinném. Délben együtt mentünk haza. Kutya baja volt.

Nem tetszett neki Geréb viselkedése. Geréb a legnagyobb mértékben gyanús volt előtte. Tegnap oly furcsán, oly sokat jelentőn nézett a szemébe, mikor elváltak. Látszott a fiún, hogy megérezte, hogy amíg Boka ebben a társaságban van, addig őbelőle itt nem lehet semmi. Féltékeny volt Bokára. Őbenne sokkal több volt a vér, a vakmerőség; a Boka csöndes, okos, komoly természete nem tetszett neki. Ő magát sokkal különb legénynek tartotta.

– Tudja Isten – mondta csöndesen, és elindult a két fiúval. Csónakos komolyan ment mellette. Nemecsek pedig vidám volt, és úszott a boldogságban, hogy végre ilyen kevesedmagával vesz részt egy érdekes kalandban. Olyan vidám volt, hogy Boka meg is rótta:

– Ne bolondozz, Nemecsek. Vagy tán azt hiszed, hogy mulatni megyünk? Ez a kirándulás sokkal veszedelmesebb, mint gondolod! Emlékezzél csak a Pásztorokra!

Ennél a szónál aztán a kis szőkének is torkán akadt a bolondozás. Hiszen Áts Feri is rettenetes fiú volt, sőt híre járt,

hogy kicsapták a reáliskolából. Erős gyerek volt, és hihetetlenül merész. De volt a szemében valami kedves és megnyerő, ami a Pásztorok szeméből hiányzott. Ezek mindig lehajtott fővel jártak, komoran és szúrósan néztek, napbarnított fekete fiúk voltak, és még soha senki nem látta őket nevetni. A Pásztoroktól lehetett félni. És a három kis legény sietve ment kifelé a végtelen Üllői úton. Most már egészen besötétedett, korán este lett. A lámpák mind égtek már az úton, s ez a szokatlan idő nyugtalanná tette a fiúkat. Ők ebéd után szoktak szórakozni. Ilyenkor ők nem jártak az utcán, hanem otthon kuksoltak a könyveik mellett. Némán mentek egymás mellett, s negyedóra alatt kiértek a füvészkerthez. A kőfal mögül ijesztően meredtek feléjük a nagy fák, melyek most kezdtek lombosodni. A szél zúgott a friss lomb között, sötét volt, és ahogy elterült előttük az óriási füvészkert a maga titokzatos, zárt kapujával, rejtelmesen susogva, megdobbant a szívük. Nemecsek csöngetni akart a kapun.

– Az istenért, valahogy ne csöngess! – mondta Boka. – Megtudják, hogy itt vagyunk! Vagy az úton találkozunk velük… és különben sem nyitják ki nekünk a kaput.

– Hát hogy megyünk be?

Boka a szemével intett a fal felé.

– A falon?

– A falon.

– Itt, az Üllői úton?

– Dehogy! Megkerüljük a kertet. Hátul sokkal alacsonyabb a fal!

Azzal befordultak a sötét kis utcába, ahol a kőfalat csakhamar deszkapalánk váltotta fel. Itt baktattak a palánk mellett, keresve valami alkalmas helyet, ahol be lehetne mászni. Egy helyen, ahová az utcalámpa világossága nem hatolt el, megállottak. A deszkapalánkon belül, közvetlenül a palánk mellett egy nagy akácfa állott.

– Ha itt fölmászunk – suttogta Boka –, akkor ezen az akácfán könnyű lesz lemászni. És azért is jó, mert a fa tetejéről messzire elláthatunk, s megfigyelhetjük, hogy nincsenek-e a közelben.

Ezt a másik kettő is helyeselte. S a következő pillanatban már hozzá is fogtak a munkához. Csónakos leguggolt, s kezével a palánknak támaszkodott. Boka óvatosan felállott a vállára, és benézett a kerítésen. Nagy csöndben voltak, egyikük se pisszent. Miután Boka meggyőződött arról, hogy nincs a közelben senki, intett a kezével. Nemecsek pedig odasúgta Csónakosnak:

– Emeld!

És Csónakos beemelte a palánkon az elnököt. Az elnök felkapaszkodott a palánk tetejére, és ekkor recsegni-ropogni kezdett alatta a korhadó alkotmány.

– Ugorj be! – súgta Csónakos.

Még néhány roppanás hallatszott, s a következő pillanatban tompa puffanás. Boka benn volt egy veteményes ágy kellős közepén. Utána Nemecsek mászott be, majd Csónakos. De Csónakos előbb felmászott az akácfára, ő értett a fáramászáshoz, mert ő vidéki fiú volt. A másik kettő alulról kérdezgette:

– Látsz valamit?

Fojtott hangon felelt a fa tetejéről:

– Nagyon keveset, mert sötét van.

– A szigetet látod?

– Azt látom.

– Van ott valaki?

Csónakos figyelmesen hajolt jobbra-balra az ágak közt, s merően nézett a sötétbe a tó felé.

– A szigeten nem látni semmit a fáktól meg a bokroktól…de a hídon…

Itt elhallgatott. Följebb mászott egy ággal. Onnan folytatta:

– Most már jól látom. A hídon két alak áll.

Boka csöndesen szólt:

– Ott vannak. A hídon, igen, azok az őrök.

Aztán újra recsegtek az ágak, Csónakos lemászott a fáról. Nagy csöndben állottak ott hárman, s azon gondolkoztak, hogy most mitévők legyenek. Legubbaszkodtak egy bokor mögé, hogy senki meg ne láthassa őket, s ott csöndes, suttogó hangon indult meg a tanácskozás.

– A legjobb lesz – mondta Boka – ha most itt a bokrok mentén valahogy eljutunk a várromig. Tudjátok… van ott egy várrom, arra jobbra egy domb szélébe van beépítve.

A másik kettő némán intett, hogy ismeri ezt a helyet.

– A várromig el lehet jutni óvatosan, guggolva a bokrok közt. Ott aztán valamelyik fel fog mászni a dombra, és körülnéz. Ha nincs senki, akkor hasra fekszünk, és lemászunk a dombról. A domb egyenest a tónak megy. Ott aztán elbújunk a sás között, és majd meglátjuk, mit csinálunk.

Két villogó szempár figyelte Bokát. Csónakos meg Nemecsek minden szavát szentírásnak vette.

Boka megkérdezte:

– Jó lesz?

– Jó – intett a másik kettő.

– Hát akkor rajta, előre! Csak jertek mindenütt utánam. Én ismerem itt a járást.

És elkezdett négykézláb mászni az alacsony bokrok között. Alig térdelt a földre két kísérője, hosszú, éles fütty hallatszott a távolból.

– Észrevettek! – mondta Nemecsek és talpra ugrott.

Számítógép-suli 62.

ECDL-FELADATOK

Az **ECDL**-példatárhoz hasonlóan az értékelési irányelveket és a szükséges ismereteket is megadjuk. Ez a feladat a tabulátorok alkalmazásának lehetőségeit ellenőrzi. Figyeljetek arra is, hogy a tabulátorok kitöltését is be kell kapcsolni és a pozícióját is be kell állítani!

A feladatot elkészítése után nyomtassátok ki, és az Irka levelezési címére küldjétek el! Az elkészített dokumentumot mentsétek el, és egy elektronikus levél mellékleteként továbbítsátok nekem a következő címre: *irka.pd@gmail.com* címre. A dokumentum fejlécében legyen feltűntetve a nevetek, az iskola, melybe jártok, a láblécben pedig az osztályotok is! A feladat megoldását *január 15*-ig kell elküldeni, melyet kijavítok, és az eredményeket a következő számban fogjuk közölni.

GARANCIASZERZŐDÉS

amely létrejött ..... (a továbbiakban vevő)
és .....(a továbbiakban eladó)
között alulírott napon az alábbi feltételekkel:

A vevő kipróbálás után megtekintett állapotban megveszi az eladótól a következő részegységeket:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Az eladó kijelenti, hogy a számítógép részegységeinek rendeltetésszerű használata során felmerülő esetleges meghibásodásokra ..... hónap szervizgaranciát vállal, ha az azonosító címkék sértetlenek.

A szerződő felek kijelentik, hogy a jelen szerződés akaratukkal mindenben megegyezik.

....
eladó vevő

Budapest, 2010. .....

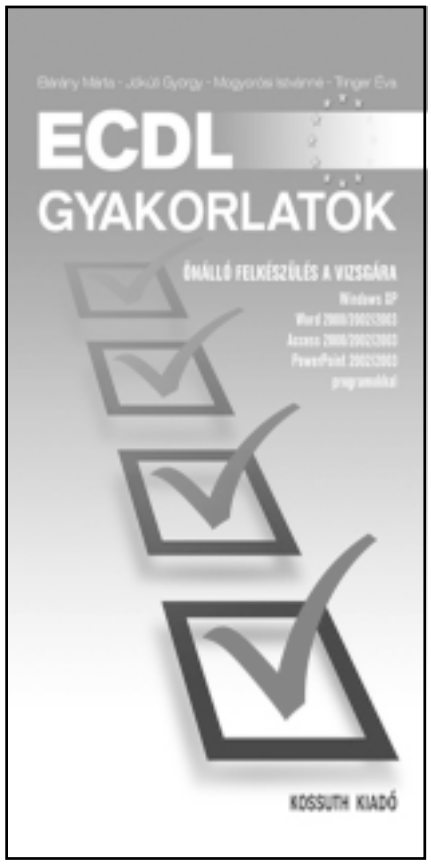

Alapszintű műveletek
Dokumentum mentése
Dokumentum nyomtatása
Betű méretezése
Dőlt betűk
Vastagított betűk
Aláhúzott betűk
Bekezdés sorkiegyenlítése
Bekezdés középre igazítása
Bekezdés beljebb kezdése
Keretezés (szegélyvonalak)

Emelt szintű műveletek
Ritkított betűk (az első sorban)
Kiskapitális betűk (az első sorban)
Duplán aláhúzott betűk
Árnyékos keretezés megfelelő szélességben
Másfeles sortávolság
Pontsor tabulátorral

Pallay Dezső

Fesd ki!

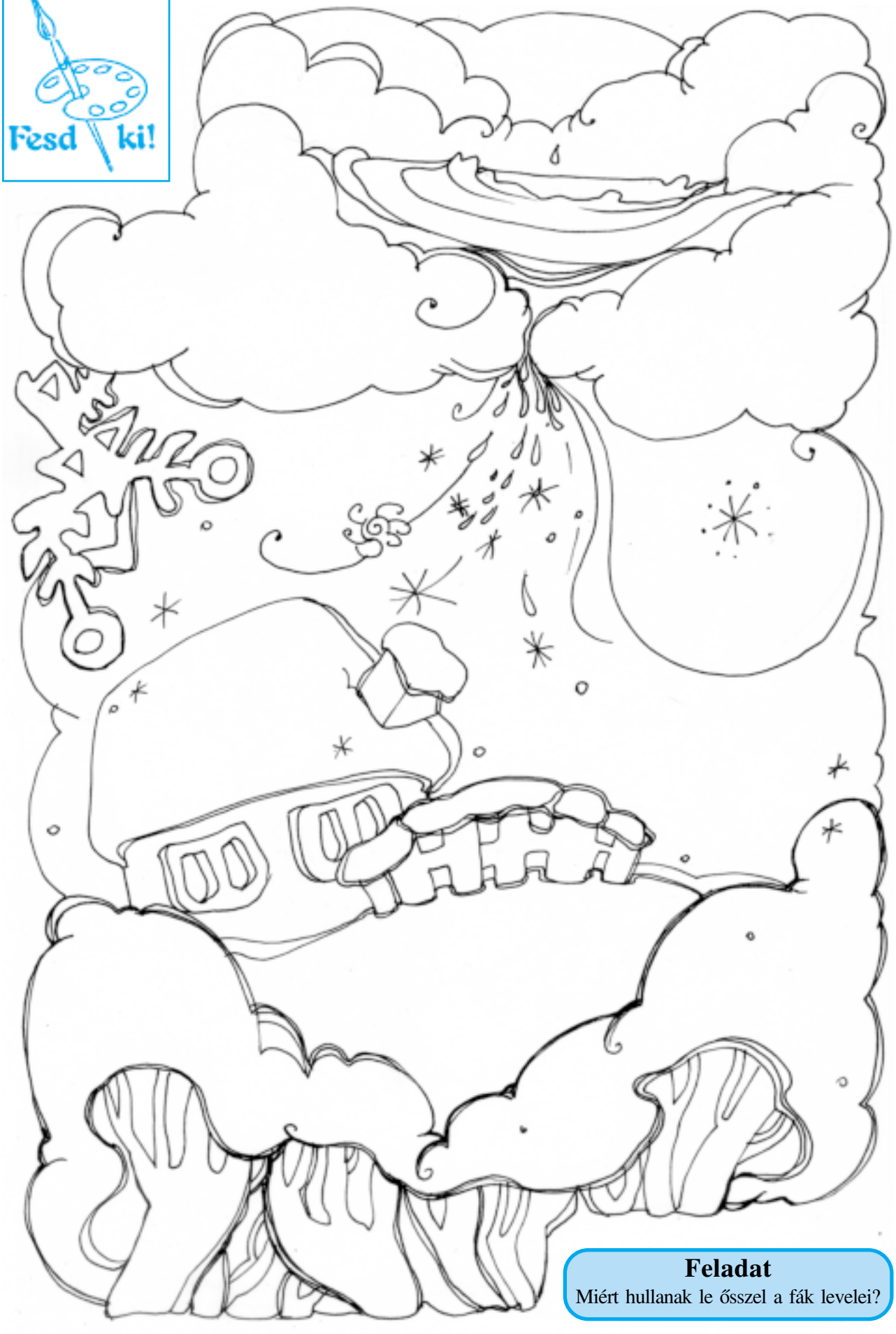

Feladat

Miért hullanak le ősszel a fák levelei?

NAP

TÁR

Fesd ki!

Feladat

Mit nevezünk avarnak?

Férgek II.

Az ősférgek válaszútja

Az állatvilág fejlődésének útja az évmilliók százaival ezelőtt a mai férgekhez hasonló őstől vitt felfelé a mai magasabbrendűek ősei felé. Mind mozgékonyabb, mind változatosabb körülményekhez alkalmazkodó állatok jöttek létre. A férgeknek más formái viszont a fejlődéssel ellentétes útra léptek, s kihasználva az új, fejlettebb állatfajok keletkezését, ezek élősdijeivé váltak. S ennek gyakorlati szempontból óriási a jelentősége.

Az élősdi életmód számos szervet feleslegessé tesz, hiszen az élősdi gazdája szervezetében készen kapja pl. az emésztett táplálékot. Az élősködésre áttért fajok egyes szervei ezért visszafejlődnek. Származásuk emléke azonban megtalálható fiatalkori szerveiken, bonyolult fejlődésmenetükben. Így pl. az örvényférgek, melyek a szabadban tanyáznak, csillókkal borítottak. Rokonaiknak, az élősködő laposférgeknek már nincsenek csillóik, csak lárva korukban.

A magasabbrendű állatok élősködőinek ősei már abban a korban élősdivé lettek, mikor e magasabbrendű állatfajok még ki sem fejlődtek. Nyilván ennek a ténynek tulajdonítható, hogy sok élősdi féreg életét szabadban kezdi meg, majd fejlődését alsóbbrendű állatokban folytatja, csak ezután kerül a magasabbrendű szervezetekbe.

Az élősködő férgek sokszor igen súlyos betegségeket okozhatnak emberen, háziállatokon, sőt a gazdasági növényeken is. Elterjedtségük szinte hihetetlen.

A galandférgek az ember, kutya, sertés, szarvasmarha, esetleg valamely hal beleiben élősködnek. Emberben előfordulhat 10 méternél is hosszabb galandféreg, s érthető, ha ebbe a beteg belesóvárnyodik, hiszen jóformán mindaz, amit eszik, nem őt táplálja, hanem a férget. S mégsem az ilyen óriások a legveszedelmesebbek, hanem a 3-6 mm-es galandféreg-törpe (az echinococcus), mely a kutyában él. Ennek a szabad szemmel láthatatlan petéi ugyanis a beteg kutya nyelvéről, orráról átkerülhetnek az emberre, s ha a gyomorba jutnak, ott fejlődésnek indulnak. A lárvák a bélből átfúródva a vérkeringésbe kerülnek, s azután valamely szervben telepednek meg, különösen az agyban, szemben, májban, ahol megnőnek. A májban olykor 5-15 kg-os óriási tömlőket hoznak létre. Érthető, hogy ebbe az ember sokszor belepusztul. A kutyán nem lehet észrevenni a féregbetegséget, ezért mindig óvakodni kell a kutyákkal való túlzott barátkozástól.

A rosszul végződött szemle

1845-ben az akkor több részből álló Németország egyik tartományában, Szászországban iskolalátogatás folyt. A résztvevőket komolyan megvendégelték; hurkából, sonkából álló bőséges reggelit kaptak, s hozzá kétféle bort: fehéret és vöröset. A reggelin nyolc személy vett részt, de egynek nem volt étvágya, s csak egy pohár vörösbort fogyasztott. A többiek azonban jócskán belakmároztak. Nem telt bele néhány nap, s hét fő súlyosan megbetegedett, négy bele is halt a betegségbe. Egy maradt egészséges, az, aki csupán egy pohár vörösbort ivott. A hatóságok a fehérborra gyanakodtak, de semmilyen vizsgálat sem erősítette meg gyanújukat. Mégis oly nagy volt a közvélemény nyomása, hogy a reggelit kiszolgáltató kocsmáros kénytelen volt kivándorolni. 1863-ban, tehát 18 esztendővel később derült csak fény az esetre. A felgyógyultak egyikének nyakán egy daganat keletkezett, s ezt sebészetileg eltávolították. A műtét során kiderült, hogy a beteg nyakizmainak rostjai közt kis „trichinellák" találhatók betokolódva. A trichinellák fonalférgek, melyek az elfogyasztott fertőzött sertéshússal kerülnek az emberbe. A bélben elszaporodnak, majd a véráram útján az izmokba vándorolnak, s ott súlyos, gyakran halálos következményű gyulladást okozhatnak. És hogy ne csak távoli példákat hozzak fel, néhány éve nálunk is megtörtént, hogy az orvvadászaton elejtett vaddisznóból készített lakoma szomorú véget ért. A családból és a rokonságból hárman haltak meg, a többiek is hosszas kórházi kezelésre szorultak. Napjainkban a forgalomba kerülő húst rendszeresen ellenőrzik, nem fertőzöttek-e.

A különféle fonálférgek egyébként igen elterjedtek a természetben, bár a szakembereken kívül jóformán senki sem tudja ezt. Ott élnek a talajban, a fák kérgében, gyökerein, az öreg fatuskókat tavasszal ellepő lucsokban, korhadó fákon, hó borította erdei leveleken, gombákon, még a szú járataiban is.

S nehogy azt gondoljuk: jó, él ott egykettő; 1 köbcentiméter talajban ezrével, sőt tízezrével találhatók ezek az állatok. Kiszámították, hogy **a tölgyerdők talajának 1 hektárnyi területén** (a hektár olyan négyzet, melynek minden oldala 100 m) **70 milliárd fonálféreg él.**

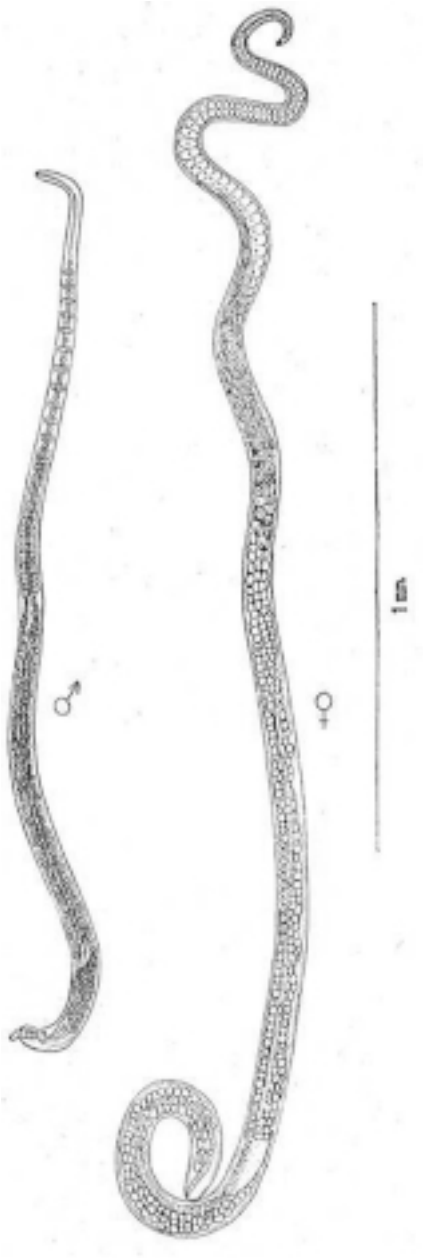

Bél-trichinella (Trichinella spiralis Owen) hím és nőstény

Ezek a férgek részben más állatok táplálékául szolgálnak, részben ragadozók, részben kártevők. Van olyan faj, amely a búzát támadja meg, másik a répát, harmadik a burgonyát.

Ha a talaj kiszárad, vizet veszítenek s megdermednek. De nem pusztulnak el egykönnyen, ilyen kiszáradt állapotban évekig is életben maradnak, s nedvesség hatására újra felélednek.

Illár Lénárd

A *télelő* hava

Adjon az Isten minden jót ez új esztendőben!Jobb időt, mint tavaly volt, ez új esztendőben! Jó telet, tavaszt, őszt, nyárt, jó termést és jó vásárt ez új esztendőben! (Újévi jókívánság)

A **decembe**r, a télelőt karácsony havának mondjuk. Csillagképe a Bak (XII.22–I.20.).

Nyugalomba vonult a természet: a földek, a vizek, az erdők állatai s növényei fagyban, jégben, hóban dermednek, vacognak, lesik a jobb időt. Az ember a házban, a ház körül dolgozik, de többször ünnepel, mint az év más szakaszaiban. Ha az otthonától távolabb lel munkát, az az erdőben zajlik. A falusiaknak az erdő karbantartása: a fanyesés, az irtás, a vadetetők feltöltése az elsődleges.

Még a kócos kutya is a téli bundáját vette fel decemberben.

Nem is tél a tél, ha nincsen szél!

Az ünnepkörök most is szervesen kötődnek egymáshoz: elsőként *advent,* a „várkózás" és *karácsony,* a „születés" öröme árad szét bennünk. Ez az ünnepi időszak november–december fordulójától, adventtől a nagyböjt kezdetéig, február végéig, március elejéig ível.

Aki ismeri a szokást, az tudja, hogy az advent idején csíráztatott *búza*, hajtatott *hagyma zöldje* nemcsak termékenységjelző, hanem íztárat is frissítő. Advent hajnalaiban sivalkodástól hangosak a falusi udvarok, mondják: „nekiszaladt a koca a késnek". E téli napok idején a *disznóölés* az időjárás tartósan hidegre fordulásától veszi kezdetét, s mivel ekkor van Ferenc napja, ezért is hívták többfelé „disznóölő"-nek. Közben gondoljunk a *friss hó*, a szalma, a fa lángjánál pörkölt disznó szagára, aztán a *disznóölés* estjére készített hurka, kolbász, pecsenye, krumpli illatára!

Közismert, hogy december 6-a a *Mikulás napja*, Szent Miklós püspök ünnepe, amely az ajándékozások nyitányának mondható. A ragyogóra tisztított téli gyermeklábbeli vagy az ablakba, vagy az ajtó elé kerül, hogy abba a száncsengős, kedves vendég beletehesse a csokoládét, az illatos gyümölcsöket, a ropogtatni való mogyorót, a hasznos ruha-, könyvajándékokat, esetleg a virgácsot.

Termékenységvarázsló nap december 13-a, *Luca napja*, amikor meg kell tojózni a tyúkokat, hogy bőven tojjanak. Ekkor kezdődik a Luca-széknek a készítése 13 napig 13-féle fa 13 darabjából. Mindennap csak egyet-egyet szabad felhasználnunk. Az utolsó darabot az éjféli misére indulás előtt illeszthetjük a gondosan, türelmesen készített székünkbe, s arról a templomban körbetekintve rámutathatunk a boszorkányokra.

A meghitt családi együttlét *karácsony* szent estéje. A díszbe öltöztetett fenyőfa immár karácsonyfa. A pislákoló gyertyák gyöngéd fényében megcsillannak a szemek. Különösen kedves karácsony vigíliája, 24-e estéje, amikor hagyományosan halat, baromfit eszünk s a megunhatatlan mákos, diós bejglit. A szép fenyőágak illatfelhői, az augusztusban vagy szeptemberben aszalt gyümölcs teájának íze, a mézeskalács látványa emlékezetesebbé teheti az együttléteinket. Ha tehetjük, állítsunk *betlehem*et, de ügyeljünk arra, hogy közös munkában, természetes anyagokból készüljön!

*Egészségvarázsló nap*nak is mondják december 28-át, amikor egyes helyeken suprikálnak, másutt korbácsolnak. A két nagy jelentőségű téli ünnep (karácsony és Szilveszter napja) között a fiúk beköszönnek a lányos házakhoz, szemrevételezik az eladósorba lépőket, meg is csapkodják őket, s a farsangban már együtt táncolnak, mindenki a választottjával.

Aztán a futó idő áramában máris *Szilveszter estjé*nek harsány kacagásai, durranásai jelzik: „minden múlik". December 31-ét nemcsak *számadó*, hanem egyúttal *termésjósló nap*nak is nevezik.

A *tél* hava

Szalad a szán, cseng a csengő,víg legyen az új esztendő! (Újévi jókívánság) A **január** 21-étől február 20-áig tartó Vízöntő havát: a köznyelv a tél hónapjaként ismeri, ám Boldogasszony havának is mondja.

A Szilveszterről újév napjára virradó éjszakát vigassággal, szórakozással, de legalábbis ideig-óráig tartó tévézéssel töltjük el. Így virradunk a szerencsekívánó napra, hiszen mind magunk, mind mások is szeretjük a jókívánságokat. Ezen a napon általános dologtiltás érvényes. Sok-sok „apróság"-ot illik enni újév napján, mégpedig apróra vágott savanyított káposztát, lencsét, mákkal töltött, ízesített ételeket, mert aki ekként cselekszik, temérdek gazdagságban lesz része „ez új esztendőben".

Az új esztendőbe'
bújj a kemencébe!
Szedd ki a szilvát,
ropogtasd a magvát!

Nem bánom, ha úgy elmégy, mint a múlt esztendő!

Aki újévkor születik, abból nagy úr lesz.

Ha sok a köd januárban,
tavasszal fürdünk a sárban.

Az eddigi mulatságokat még ki sem pihentük, és ránk köszönt január 6-án a *háromkirályok napja*.

Kántáljunk, kántáljunk, háromkirályokat járjunk!

Az egyház vízkereszt ünnepének nevezi. Ezen a napon a szentmisében ünnepélyesen vizet szentelnek, s ezzel hintik be a házakat. A keresztgerendára a következőt írják, figyelemmel az adott évre: 20+C+M+B+10, azaz 2010, C: Christus, M: mansionem, B:

benedicat (Krisztus a lakóhelyet megáldja). Sok helyen a *C*-t *G*-nek írták, ezért helytelenül *G*áspár, *M*enyhért, *B*oldizsár, a három keleti király neveként értelmezték a betűkapcsolatot. Az örömhír tanúsága szerint (lelőhelye a Szentírásban: Mt 2,1–12) ekkor tisztelegtek a napkeleti bölcsek, nevezetesen Gáspár, Menyhért, Boldizsár a jászolban pihenő Jézus előtt. A keleti kereszténység e napon ünnepli a Megváltó születését. A világban ezen a napon kezdődik a *„fársáng”*.

Ha az idő úgy fordul, hogy vízkeresztkor megcsordul, örülhetsz már előre, áldás száll a mezőre.

A magyar népi meteorológia január 20-át *tavaszébresztő nap*ként köszönti. Úgy vélik, hogy ezen a napon megindulnak a nedvek a fákban, a bokrokban, hamarosan előbukkannak az első hóvirágok. Érdemes ekkor egy tál vízbe kukoricacsövet állítanunk, hamarosan üdítő látványban lehet részünk.

Hasonlóképpen *jelek*et reméltek az emberek, mégpedig az *esztendőre nézve* Vincétől, január 22-én, majd jóra forduló Pál napjától, január 25-étől, Szent Pál apostol megtérésének az emlékezetére (pálfordulás; lelőhelye a Szentírásban: ApCsel 9,1–22.). Kapcsolódik ezekhez jó néhány mondóka.

Hogyha fényleni látod Vincét,
a sok bornak nem lesz pincéd.
Megtelik a csűr, a pajta,
lesz gabona mindenfajta.
Pál-fordulás hogyha napos,
bőven terem földhát, lapos.

A *télutó* hava

Jobbik eszed vedd elő, csal a gyertyaszentelő! Vigyázz, az ég ha ragyog, mert jönnek még nagy fagyok! (Időjósló rigmus)

Télutóként érkezik meg **február**, másképpen böjtelő hava. A csillagképét illetően a Halak: ♓ (II.21–III.20.).

Lassan, lassan, de egyre biztosabban közeleg a tavaszelő, amikor február havába lépünk. A fagymentes helyeken bizakodva bólogatnak a *hóvirág*ok. Vannak, akik február elején az *aranyeső* vesszőiből metszenek párat. Ezek a vesszők a meleg szobában hamar kivirulnak. Közben ne feledkezzünk el a kerti vagy az erkélyünkre szokott hasznos madarakról se.

Februárban még számos helyen szól a farsangi trombita, hiszen ekkor ideje van még a maskarás mulatozásnak. Ne hagyjuk ki a szabadidőnkből a farsangi fánk sütését, kínáljuk meg belőle barátainkat, jóakaróinkat, hadd vigadjunk együtt!

Hipp-hopp, farsang!
Itt ölték az ártányt,
nem adják a máját,
csak a szalonnáját!

Elmúlott a rövid farsang,
de mi azt nem bánjuk!
Sirassák a lányok
itthon maradásuk!

Februárban van a farsang,
tánc van akkor s muzsikahang.

Gyertyaszentelő Boldogasszony napjaként emlékezetes február második: Jézus bemutatása a jeruzsálemi templomban. Az Egyház gyertyát szentel ezen a napon, s gyertyás körmenetet tart, hiszen Krisztust mint a világ Világosságát e napon mutatták be Istennek. (Lelőhelye a Szentírásban: Lk 2,22–40.) Február harmadikát pedig, Szent Balázs vértanút ünnepelvén, *gonoszűző nap*nak tartjuk. Szent Balázs ünnepén torokmegáldásban részesítik a hívőket: „Szent Balázs püspök és vértanú közbenjárására őrizzen meg téged az Isten a torokbajtól és minden egyéb bajtól!” A magyar költészet egyik ismert megrendítő versét Babits Mihály a Balázsolásról írta.

Rigmusok:

Gyertyaszentelő, ha havas,
nem messze van már a tavasz.
Ha fénylik gyertyaszentelő,
az íziket szedd elő!

Gyertyaszentelő ha fényes,
soká ér a tél még véget.

Február hatodikát, Dorottya napját ugyancsak *időjárásjóslók*ént emlegetik.

Ha Dorottya szorítja,
Julianna tágítja.

Ellentétes párjaként tartják számon 16-át, Julianna napját. 19-én, Zsuzsannát köszöntvén megszólalnak a pacsirták. Február 25-én érkezik meg ama híres Mátyás, aki vagy jeget tör, vagy ha nem lel, hát csinál, mindenesetre a népi meteorológusok egyik kedvenc napja köszönt ránk ekkor.

Január, február, itt a nyár, nem kell már a nagykabát.

Számunkra a *nagyböjt* kezdődik ez idő tájt, amikor is testben és lélekben egyaránt készülődünk a húsvét köszöntésére.

Dr. H. Tóth István

Miért?

Miért nem látják a kutyák az élénk színeket?

Számos vadon élő kutya- és macskaféle éjjel vadászik. Így amíg az emberi szem fényreceptorai elsősorban a nappali látást szolgálják, addig a kutyák és macskák szeme a gyengébb fényhez alkalmazkodott. Négylábú barátaink ezért nem látják a piroshoz és a zöldhöz hasonló élénk színeket, a kéknek, a sárgának és a szürkének viszont sokkal több árnyalatát képesek megkülönböztetni, mint az emberek. Az ő szemszögükből tehát mi vagyunk a színvakok.

Tudod-e, hogy

a) a világon kb. az emberek felének nincs elég ennivalója?
b) sokan éheznek, ha a szárazság vagy az árvíz tönkreteszi a termést?
c) a túl sok evéstől, a túl zsíros és cukros ételektől kövérek, sőt még betegek is lehetünk?
d) a főtt ételt könnyebben megemészti a gyomrunk, mint a nyerset?
e) főzés közben elpusztulnak a betegséget okozó baktériumok?
f) minden országnak megvan a maga jellegzetes étele?
g) a legnagyobb étel a világon a birkával, csirkékkel, halakkal és tojásokkal töltött, roston sült teve?
h) ezt az ételt a beduin esküvőkön tálalják fel Afrikában?

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Déltengeri álom

Elkészítési idő: 20 perc

Hozzávalók: 3 narancs, 2 alma, 1 kis üveg őszibarack, 2 banán, 1 csésze mazsola, 50 g darált mogyoró (vagy dió)

A gyümölcsöntet hozzávalói: 8-9 evőkanál narancslé, 2 evőkanál citromlé, 8-9 evőkanál őszibaracklé

Elkészítése: Hámozd meg a narancsokat, szedd szét gerezdekre és darabold fel kis kockákra. Mosd meg és hámozd meg az almát, vágd ki a magházát és ezt is kockázd fel, csakúgy, mint a barackot. Szeleteld fel a banánt. Keverd össze egy tálban a narancsot, az almát, a banánt, a barackot és a mazsolát. Szórd meg mindezt a mogyoróval (vagy dióval).

Készítsd el az öntetet, öntsd a saláta tetejére. Takard le a tálat egy darab fóliával, és tedd a hűtőszekrénybe fél órára.

Jeles évfordulók Magyarország történetéből

December 23.

Bem József első győzelme Erdélyben

1848. december 23-án Bem József honvédtábornok az addigi védekező harcok után támadásba ment át Észak-Erdélyben a császári csapatok ellen. Bem a seregének jobbszárnyával a magyar védővonalból kitörve a Szamos völgyében Désig menetelt, ahol december 23-án kemény csatában legyőzte a császári Jablonsky ezredes dandárját.

Bem ezzel a hadmozdulatával egyúttal kettészelte az Észak-Erdélyben állomásozó osztrák császári és királyi sereget, másrészt oldaltámadással, bekerítéssel fenyegette annak egyik szárnyát. Bem mindig a gyors és meglepetésszerű támadás mestere volt: a dési győztes csata után folytatta az előrenyomulást és december 25-én rövid harc után elfoglalta Kolozsvárt.

A karácsonyi asztal díszítése

A karácsonyi ünnepkör első dísze az adventi koszorú. Ez a kedves és szép szokás Németországból honosodott meg nálunk. Nem nagy fáradság fenyőgallyakból egy tömör, kerek kis koszorút összefonnunk, melyet szalaggal kötözünk össze. Négy színes gyertyát (hagyományosan 1 rózsaszín, 3 lila, de használhattok más színt is) helyezünk szabályos négyszögben a fenyőgallyak közé, ez a négy gyertya a négy adventi vasárnapot jelképezi. Advent első vasárnapján tesszük a koszorút a családi asztalra, és minden vasárnap másik gyertyát égetünk el. Úgy fogynak el a gyertyák, mint az adventi vasárnapok. Szép az is, ha ezt a koszorút az ebédlőlámpára függesztjük fel. De tehetjük kis állványra is. A két állványrészt kartonból vágjuk ki. A két hasadékot összeragasztjuk. A koszorú úgy készül, hogy drótot körülfonunk fenyőgallyakkal. Körülfonjuk a koszorút is színes szalagokkal, és azokat az állványka lyukán átfűzve erősítjük a koszorút az állványhoz.

Készíthetünk ünnepi névkártyát is. Zöld kartonpapírra rárajzoljuk és kivágjuk a fát. Kettőből lesz egy karácsonyfa, oly módon, hogy az egyik fát alulról felfelé a közepéig, a másik fát felülről lefelé a közepéig, középen bevágjuk, aztán egymásba illesztve felállítjuk. Mindegyik tetejébe egy csillagot teszünk, a csillagra ráírjuk a teríték gazdájának a nevét.

A mi nyelvünk

A magyar nyelv ereje és gyengéi

Ha az ember a magyar nyelv erejére gondol, alig juthat más eszébe, mint a tömörsége. A magyar nyelv ezt a tömörséget elsősorban az igéjének köszönheti. A latin nyelven kívül egyet sem tudok, amelyben az igének olyan nagy szerepe lenne, mint a magyarban. Mint a latinban, a magyarban is az ige a tő, amely a legbujábban hajt; figyeljük meg, képzőink milyen nagy hányada vezet igéből igébe vagy névszóba, s aránylag milyen kevés az olyan képző, amely névszóból alkot főnevet vagy igét. S a magyar ige abban is emlékeztet a latinra, hogy nem szorul rá a névmások örökös mankójára: az indogermán nyelv – még az orosz is – személyes névmás nélkül csak parancsolni tud, a latinban és a magyarban az ige ragjaiban hordja alanyát is.

De a magyar ige továbbmegy, tárgyát is magába tudja szedni. Mint vad a ráakaszkodó kutyákat, úgy rázza le azokat a névmásokat, segédigéket, de általában az apróbb szavakat, amelyek a szolgai fordításban fülét-farkát fognák. A magyar ige ebben a szlávra emlékeztet; fontosabbnak érzi, hogy a cselekvés pillanatnyi, tartós, ismétlődő természetét, mint időbeli elhelyezkedését jellemezze (bár eszközeihez képest abban is elég leleményes) – amiről más nyelvekben külön szavak vagy fakó segédigék számolnak be, ő elvégzi képzőivel: nem gyakran fut, hanem futkos, nem mozogni kezd, hanem mozdul, nem aprókat szökik, hanem szökdel.

Kétségtelen, hogy a nyugati fejlődés követése sokban kiforgatta a magyar nyelvet ebből a tömörségből.

Németh László

Vitaminok / ásványi anyagok

Télen jobban oda kell figyelnünk az étkezésünkre. Nem kényeztetnek el bennünket a gyümölcsfák, a zöldségeskertek… Szervezetünknek pedig télen is szüksége van az éltető vitaminokra. Íme néhány ötlet, miből fogyasszatok minél többet:

Fokhagyma: B_1-, B_2-vitamin / kálium, nátrium, foszfor, magnézium, cink

Vöröshagyma: B_1-, B_2-, C-vitamin, niacin, folsav / kálium, kalcium, foszfor

Póréhagyma: B1-, C-, E-vitamin, iacin, biotin, karotin / vas, kálium, kalcium, foszfor

Metélőhagyma: C-vitamin / B_1-, B_2-, C-vitamin, niacin / magnézium, vas, cink, mangán, kalcium, szelén

Postabontás

Szerkeszti:
Kovács Erika

Pályázatunkra érkezett

Nagy Klaudia, *1. osztályos, Beregszász*

Az én falum: Fornos

Az én falumat Fornosnak hívják. Két kilométerre fekszik Munkácstól. Fornosnak nem sok lakosa van. Ez a vidék nagyon szép. Ha Dercenen keresztül közelítjük meg a községet, akkor a Dercen és Fornos közötti erdőknél nagyon sokféle állattal lehet találkozni. Például: nyulakkal, rókákkal, vaddisznókkal, fácánokkal, mókusokkal.

Kertünkből lehet látni a hegyeket és az erdőt is.

Található itt egy halastó, s annak közepén négy sziget. Mi vasárnaponként ott szoktunk piknikezni. Az idén rengeteg újfajta halat telepítettek a tóba. Rengeteg sirályt lehet látni a tó fölött.

A mi régi temetőnkben, mely már betelt, négy harcban elesett katona síremléke található.

Fodor Lívia, *2. osztály, BMG*

A vári vár legendája

Hajdanában Mezővárinak a délkeleti sarkában állt egy szép földvár. Ma már csak omladozó temető, őseinkre emlékeztető.

A monda szerint a Tisza alatt a vári várat és Milotát alagút kötötte össze. Azon az alagúton régen sok ember járt át a Tisza alatt. Abban az időben Vári a király által szabadalmazott Mezővári város volt. A falu óriási sánccal volt körülvéve. A sáncon belül még a királynak sem volt szava. Ha valaki ide bemenekült, itt már nem volt érvényes, csak a váriak törvénye.

A vár földből épült, két oldalról a kétágú Borzsa folyó és a Tisza folyta körül. A népi emlékezet szerint a mai templom tornya a hajdani vár őrtornya volt. Az imaházat csak később építették hozzá. Így lett belőle templom.

A vár urának a lányát feleségül akarta venni egy Kadarcs nevű katona, ám az apja ezt nem engedélyezte. Kadarcs megszöktette Ilontát, de a vár ura üldözőket küldött utánuk, kiknek nyílvesszője eltalálta Ilontát, Kadarcs pedig bánatában a kardjába dőlt. Ez a mai Milota környékén történt. Ennek az eseménynek az emlékére nevezték el a falut Milotának, a patakot pedig Kadacsnak.

Több ízben próbálkoztak a régészek a vár feltárásával – nem sok eredménnyel. A vár a mezőváriak temetkezési helye lett.

Ma az egykori földvár helye egy dimbes-dombos terület. A régmúltra, a földvár meglétére csak egy vasoszlop emlékeztet.

A mondát gyűjtötte: **Kovács Fruzsina**, *3. osztály BMG*

Jó-e jónak lenni?

Érdekes leveleket kaptunk a Beregszászi Magyar Gimnázium tanulóitól. A jóság fogalmát boncolgatják. Ti mit gondoltok erről? Várjuk leveleiteket!

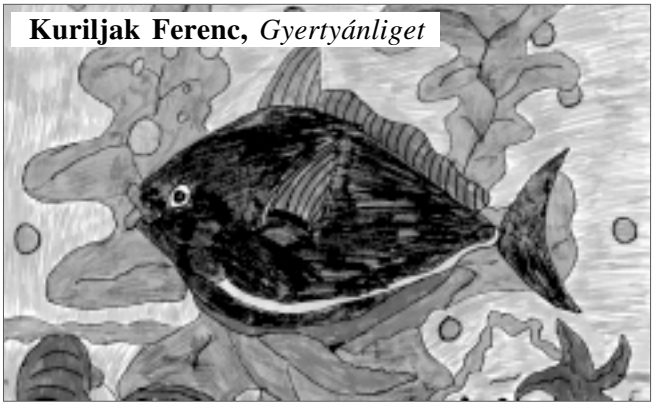

Kuriljak Ferenc, *Gyertyánliget*

Jó-e jónak lenni?

Egy alkalommal Borbély Ibolya tanárnő megkérdezte tőlünk: „Gyerekek! Jó-e jónak lenni?”

Hirtelen nem is tudtuk, mit válaszoljunk. Mekegtünk, makogtunk, ez nem kérdés – kiáltoztuk. De a kérdés mégis jó, érdemes elgondolkodni rajta. Vajon jónak csak a jutalmak miatt kell lenni? (A gyerek várja a kiérdemelt cukorkáját, az iskolás a megígért számítógépet, az egyetemista autóját stb.) De mit kap a megöregedett ember, akinek ezek közül egyikre sincs szüksége? Szerintem minden embernek szeretetre van szüksége, fiatalnak, idősnek egyaránt. Ez a legfontosabb ajándék, és e jutalmat csak a jók közvetíthetik még a rosszak felé is! A legnagyobb példát erre Jézus mutatta meg nekünk. Ezt ünnepeljük húsvétkor. Az a Jézus, aki meghalt érettünk és testvéreinek fogadott minket. Hát ezért „jó jónak lenni”.

Levcsenkó Dávid, *2. osztály, BMG*

Doma Enikő, *1. osztályos, Sárosoroszi*

Ilosvai Ádám, *6. osztályos, Beregszász*

Milyen jó jónak lenni!

Azt a feladatot kaptuk Borbély Ibolya tanárnőtől, hogy szívem szerint írjam le, milyen jó jónak lenni. A felkérést örömmel elfogadtam, de nem igazán voltam még tisztában azzal, hogy is kezdeném el. Végül arra a döntésre jutottam, hogy röviden megfogalmazom, mit is jelent jónak lenni.

Sok emberre és más élőlényre használják azt a jelzőt, hogy „jó”. Elgondolkodtatónak tartom, hogyan is lehet ezt megfogalmazni. Amivel mindannyian tisztában vagyunk, az az, hogy a jó a rossz ellentéte. De mit is értünk alatta? Jónak mondják azt, aki jól viselkedik, szótfogad, megfelel minden követelménynek, amit elképzelnek egy jónak mondott személyről. Továbbá rendszeresen készül minden órára, ezt inkább szorgalmasnak nevezném, de a szorgalmas alárendeltje a jónak. A jó ember szíve szerint szeretne megfelelni mindenkinek, és ebbe minden erejét beleveti. Az embereket általában jó érzés tölti el, mikor segíthetnek valakinek. Általánosságban nézve a „jó ember” kifejezés örömmel tölt el mindenkit. De az emberek között nem csak jó él, hanem sajnos vannak rosszak is.

A fogalmazás fő pontja az, hogy érdemes minél jobban viselkedni, mert úgy sokkal többen tisztelnének. Minden ember jól tudna viselkedni, ha betartaná a következő fontos pontokat. „ A lélek gyümölcse pedig: szeretet, Istenben való hit, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás”, mert ez mind hozzátartozik ahhoz, hogy egy ember jól tudjon viselkedni.

Én azt hiszem, hogy legalább egy kicsi jóság szorult minden ember szívébe, ami kellő odafigyeléssel kibontakozhatna.

Szabó Gréta Flóra, *5. osztály BMG*

Egyensúlyverseny

Húzunk a földön egy kb. 5-6 méter hosszú, lehetőleg egyenes vonalat. A játszónak ezen a vonalon kell vállmagasságig felemelt karokkal oly módon végigmenni, hogy a fején vitt könyvet le ne ejtse. A gyakorlat keresztülvitele a következő: a próbatevő öt lépést tesz a már leírt módon a vonalon, majd mély térdhajlítást csinál úgy, hogy az egyik térde érintse a földet (de csak érintse, letérdelni nem szabad!), majd térdnyújtás után ismét öt lépést tesz a vonalon előre. Minden lépés egy pontot számít, a térdhajlítás kettőt. Tehát, aki a gyakorlatot hiba nélkül elvégzi, 12 pontot kap. Az egész gyakorlat alatt a fejen vitt könyvnek természetesen nem szabad leesnie. Ha a könyv leesett, a gyakorlat érvénytelen, viszont háromszor meg lehet kísérelni. Ha valaki csak négy lépést tudott a három kísérlet alatt folytatólagosan tenni, az csak négy pontot ért el. Vigyázat: a könyv lehetőleg legyen keménykötésű, de még így sem kell okvetlenül tönkretenni!

Macskacsapda

(Kicsik játéka)

A játékosok körben állnak, lábukat összezárják, egymás kezét fogják. Ez a kör az egér háza. Az egyik gyerek a kör közepén áll, ő az egér. Egy másik gyerek a körön kívül áll, ő a macska. Ő kezdi a játékot.

Macska: – Egér, egér, ki a házból,
Adok finom sajtocskámból!
Egér: – Nem megyek.
Macska: – Egér, egér, ki a házból,
Adok finom szalonnámból.
Egér: – Nem megyek.
Macska: – Egér, egér, ki a házból,
mert a macska elnáspángol!
Egér: – Azt próbáld meg!

Ekkor a macska kergetni kezdi az egeret. A macska úgy juthat a házba, ha a fejét és a fél testét, a csípőjéig az ajtón benyomja (a gyerekek karja alatt), s akkor beengedik. Mikor az egér el akar rohanni a macska elől, a ház kapui kinyílnak (a játékosok fölemelik a karjukat), de a macskának nem adnak utat.

Karácsonyfa

A karácsonyfa ágai szavakat rejtenek. Keresd meg őket!

Szócsokor

Mindegyik szócsokorba illik egy-egy főnév. De melyik?

– tej	–fej
– etető	– műves
– sereg	– írás
– dal	– fogás
jó –	gyerek –

Pálcikaemberek

Keresd meg a kiemelt bábut a tömegben!

Képrejtvény

Kakukktojás

a) Rakd helyes sorrendbe a betűket, és derítsd ki, melyik szó a kakukktojás!

SÓZAR
OMILIL
NAGORO
SŰGZEF
CSÁRVAKÁ
LOMODIRA
RAGAMTÉRAM

b) Melyik állat nem illik a többi közé?

Bika
Gúnár
Kos
Gácsér
Tyúk

Beküldési határidő: 2011. január 20.

A Mikulás segítői

Tündérujjak

A Mikulás segítői a kis krampuszgyerekek.

Testük: a tetején összevarrt zsákocska rizzsel töltött tarka anyagból. A fejet, kezeket, lábakat filcből vágd ki, és néhány öltéssel varrd a testre! Hajat fonalból ragaszthatsz, a farok fonalfonatból lehet.

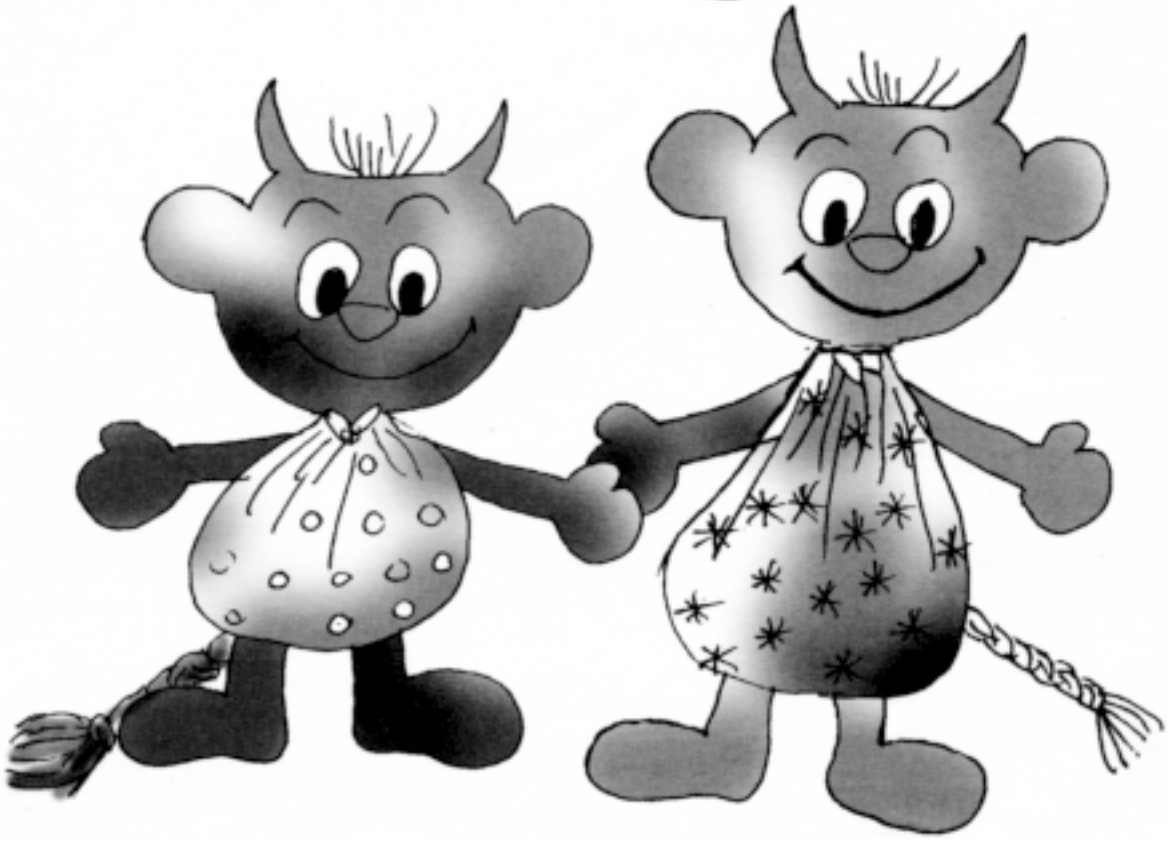

DÖNGICSÉLŐ
ÓVODÁSOK MELLÉKLETE · SZERKESZTI GABÓDA ÉVA

Gyurkovics Tibor

Vers a Mikuláshoz

Miki, Miki, Mikulás, hova bújsz, hova állsz,
mennyi aranyat találsz a csomagban?
Vár rád a gyerekcsapat, ide add, oda add
a cukrot, a kosarat, gyere gyorsan!

Azt hiszed, nem láttalak a jegenyefák alatt?
Lopóztál egy nagy halom dióval a válladon!
Bármily csendben lépeget bakancsod a rét felett,
Minden gyerek észrevett az ablakból tégedet.

Olyan ember vagy te, mint mi, csak az ég ruhádra hinti
a havat és ezüstcsillogó hajad a füst.
Felhőből van a szakállad, szél tömi meg a pipádat,
Rókaprémből van a bundád, szeretettel gondolunk rád!

Kitesszük az ablakunkba a csizmát, a cipőt,
mi meg addig elbújunk a sutban, hogy legyen időd
hozni mindenféle jót: mazsolát, mogyorót,
s mikulások, gyerekek cinkostársak legyenek!

A kezedben alma, keksz, bezörögsz, bejöhetsz!
Tapsolunk, ámulunk, soha el nem árulunk.
Minden este feldíszíti csillagfény a homlokod,
olyan ember vagy te mint mi, csak pirosabb és nagyobb!

Kányádi Sándor

Ballag már

Ballag már az esztendő,
Vissza-visszanézve,
nyomában az öccse jő,
vígan fütyörészve.

Beéri az öreget
s válláról a terhet
legényesen leveszi,
pedig még csak gyermek.

Lépegetnek szótlanul,
s mikor éjfél eljő,
férfiasan kezet fog
Múlttal a Jövendő.

Téli fák

Elhullatta leveleit kertek,
erdők minden fája,
szélnek, télnek vad szigorát
egyedül a fenyő állja.

Egyedül a fenyőerdő
nem hódol meg hónak, fagynak:
zöldell akkor is, ha a nap
sugarai meghervadnak.

Fölfogja a hulló havat,
a szeleket megakasztja.
Sátra alatt menedéket
lel az erdő minden vadja.

Hunyorgó nap, pislogó ég
gyújt az ágakon gyertyákat.
Szarvas, farkas s a szelíd őz
mind egy-egy szép télifát kap.

Ünnepi köszöntő

(magyar népköltés)

Magyar házban a vendéget
szeretettel várják,
pirosra sült friss cipóval
szívesen kínálják.

Ha nincs cipó, ha nincs kalács,
mit tehet az ember,
köszönti a vendégeket
meleg szeretettel!

Találd meg az eltéréseket!

Az itt látható két díszesen felöltöztetett karácsonyfa látszólag teljesen egyforma. Ám ha jól megnézed, találsz apró eltéréseket. Melyek ezek? Ha megtaláltad őket, színezd ki a képeket!

Bábozzunk!

Jó játék a bábozás, próbáljátok ki, gyerekek! Készítsetek fentről mozgatható *marionettbábot*! Kérjétek felnőtt segítségét az egyes részletek technikai megoldásaihoz, mint például a pomponok elkészítése, testrészek összeillesztése, ragasztása, függesztés elkészítése. Kövessétek az ábrákon bemutatott lépéseket, és egyszerűen elkészül a bábotok!

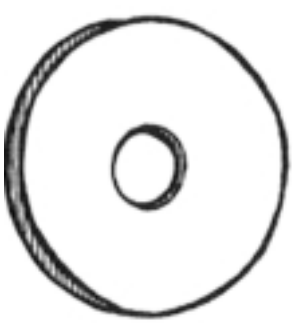

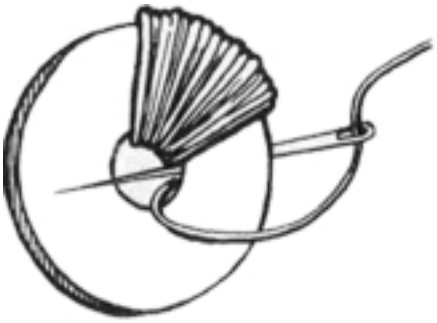

a) Vágj ki kartonpapírból 2 db 5-6 cm átmérőjű körlapot.

b) Sűrűn tekerd körül vastag fonallal az ábra szerint.

c) A két kartonlap között vágd szét ollóval a feltekert fonalat, majd kösd meg középen jó erősen, és vedd le a kartonlapokat. Kaptál egy pompont! Ez lesz a bábfigura feje.

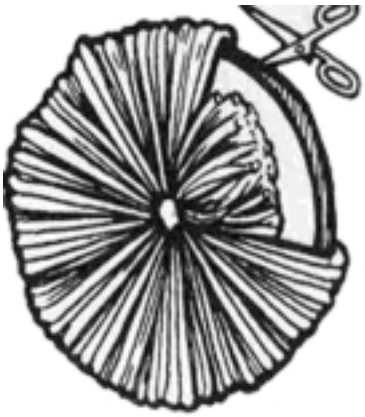

d) Most két nagyobb, 7-8 cm átmérőjű körlapon készíts egy másik pompont. Ez lesz a bábu teste! Készítsd el a kiegészítő testrészeket: csőrt, szemeket, szárnyakat, talpakat kartonból és vastagabb zsinórból a nyakat és lábakat. Ragaszd össze a megfelelő helyeken az egyes elemeket! Erre a célra legmegfelelőbb a pillanatragasztó.

e) Az ábra szerint kell elkészíteni a bábfigura függesztését, amelyet rövid hurkapálcikára erősíthetsz.

f) Az adott elemekből egyéb érdekes állatfigurák is készülhetnek, csak megfelelően kell megválasztani a fonal (bábtest) színét, és a testrészek formáját. Törekedjetek az arányosságra és a pontosságra!

Ha sikerült elkészíteni a bábokat, máris kezdődhet a játék! Jó szórakozást!

Lelkes Miklós

A szórakozott Mikulás

Ez a Mikulás a világvégi erdőben éldegélt egy nagykamrás kicsi házacskában. A nagy kamrára ugyancsak szüksége volt: ott tartotta a gyerekeknek szánt ajándékokat. A sok mindenféle között cintányérozó bohócot, játékbabákat, kisautót, nagyautót, zakatoló mozdonyt, a szomszédok bosszantására is alkalmas trombitát lehetett látni, de ez utóbbit mindig olyan gyerek kapta, aki a hangos trombitaszóval nem zavarta a szomszédokat, mert jól tudta a Mikulás, hogy rossz szomszédság török átok.

No, eljött az a nagyon nevezetes nap, amikor a jó gyerekeknek ajándékot visz a jószívű nagyszakállú. Persze akad olyan gyerek is, aki hol jó, hol meg nem. Az ilyen gyerekeknek az ajándékok mellé intő szavakat is visz ez a jóságos, de kicsit szigorú Mikulás. Meg is szeppen egy-egy gyerek, még az is előfordul, hogy a kisebbeknél eltörik a mécses. Hanem a Mikulás zsákja kárpótlást nyújt az ijedelemért.

Ebben az évben kicsit szórakozott volt a Mikulás. Szűkös idők jártak a kiserdőn, nagyerdőn, még a világvégi erdőben is, ahol ő lakott. Kevesebb ajándékot tudott összegyűjteni, ezért gondolatai folyton azon jártak: hol szerezhetne még újabbakat a gyerekeknek a meglévők mellé. Végül a hatalmas zsákja, ha nem is lett színültig tele, mint máskor, azért most is megpocakosodott. Hanem a töprengő, szórakozott Mikulás véletlenül a saját cicáját is belerakta a zsákba. Cincilimincili pedig ezt nyávogta erősen:

Én a zsákból kimennék,
Fognék inkább egérkét!

Hat pompás rénszarvas repítette a szánt, vitte a Mikulás az ajándékokat a gyerekeknek. Egyszer csak úgy tűnt neki, mintha a rénszarvasok nyávognának. Meg is jegyezte:

– Drága segítőim, jókedvre derítőim, miért nyávogtok?!

A hat rénszarvas sértődötten kapta hátra a fejét:

– Miért nyávognánk, egyikünk sem macska!

Csóválta a fejét a Mikulás, azt hitte, hogy képzelődött. Először egy kicsi házikónál állt meg a szánkó. A háztetőn üres gólyafészek várta a tavaszt és a gólyákat, bent a szobában pedig öt gyerek az ajándékot. A Mikulás mindegyikük fejecskéjét megsimogatta, és kinyitotta a zsákját. Ezúttal nemcsak a gyerekek lepődtek meg, hanem ő is, mert a zsákból Cincilimincili nevű cicája ugrott ki panaszos képet vágva. A gyerekek nagy örömmel simogatták, azt hitték, hogy a cica az ajándékuk. A Mikulás azonban elmagyarázta, hogy ez az ő cicája és tévedésből tette a zsákba. Ünnepélyesen elnézést kért Cincilimincilitől, a gyerekek pedig a legszebb ajándékokat kapták: pörgethető csíkos csigát, lendkerekes tűzoltóautót, focilabdát a fiúk, a két kislány pedig egy szőke és göndör hajú, kék szemű babát.

A legnagyobb meglepetést azonban most hozta a legkisebb fiúcska, Pistike. Kucsmát húzott a fejére, kabátját kifordítva vette magára, aztán egy icipici zsákocskából kolbászvéget vett elő, és a cica elé guggolt. A cicaorr rögvest szagot fogott, felemelkedett türelmetlenül. Pistike, aki most a Mikulást játszotta, mély hangon így szólt a cicához:

Tied ez a kolbászvég,
Aki á-t mond, mondjon bé-t!
Ez itt egy nagy kolbász vége,
minden jó, ha jó a vége!

Mindenki nagyot nevetett, legjobban a szakállas Mikulás. Csak a cica nem nevetett, hanem – kolbászvéget evett!

Karácsonyfadíszek

Tündérujjak

Az üzletek szebbnél szebb díszeket kínálnak, ám az, amit egyedül készítesz, kedvesebb, hangulatosabb. Íme néhány ötlet:

Vágd be!

Hajlítsd szét!

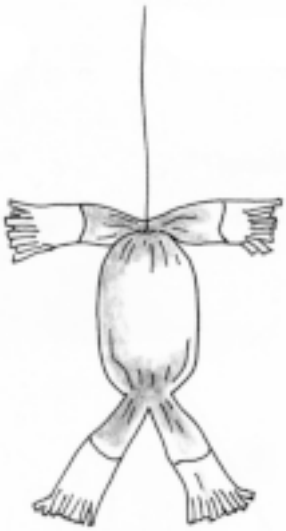

Fűzz fel fagolyót!

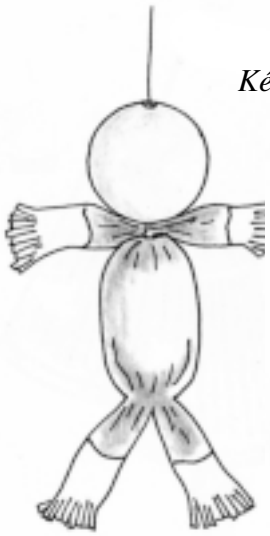

Készíts kalapot, rajzolj szemet, szájat!

Vond be alufóliával!
Díszítsd a fonalat gyönggyel!

Ragasztás előtt helyezz bele gyöngyöt!

Fagolyó

A szalagot a második gyöngy után kösd rá!

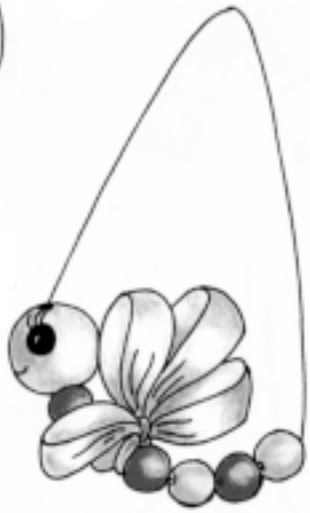

Bonbonosdobozban lévő átlátszó műanyagból vágj – kis peremet hagyva – 2 darabot, és ragaszd egymáshoz őket!